

løst og fast omkring

Skørping Skakklub

Marts 2025

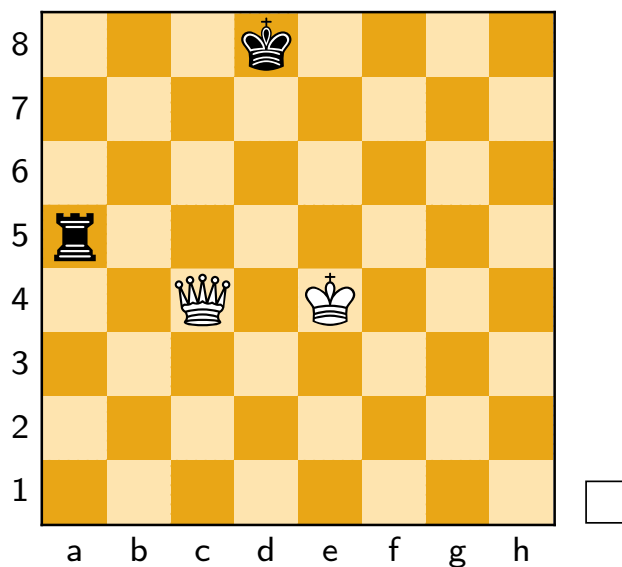
51. årgang nr. 5

Om at spille Dronning mod Tårn

Jon Johnsen

Del 3

Max Euwes metoder

Find Hvids bedste træk !

7 Stillinger af Euwes Type

I dette kapitel studeres den stillingstype, som nok har STØRST praktisk værdi. Den blev analyseret i 1949 af den 5. verdensmester Max Euwe¹⁵.

Euwe-stillinger ses i mange, måske endda de fleste partier med K+D mod K+T. Angriberen er i så fald meget tæt på at (kunne) få sejren i hus, for i en Euwestilling møder forsvareren det dilemma at vælge mellem:

- ◇ Fjernforsvar der kan nedkæmpes i 3–6 træk.
- ◇ Forcerede trækserier der vinder tårnet i 4, 7, 10, 13 eller 16 træk.

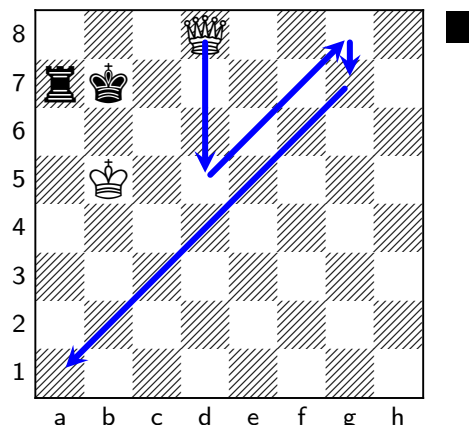
Selvom det sidste er det vigtigste, så gennemgås det første punkt med det samme.

7.1 Euwe-stillingen

Selve Euwestillingen er kendetegnet ved at kongerne står i opposition, mens tårnet er på et nabofelt til Sorts konge, som er sat pat af dronningen, der står i et springertræks afstand på rækken bagved.

Med Sorts brikker længst muligt inde i et hjørne af brættet kan det se således ud:

Diagram 113
Den simpleste **Euwestilling**.
Sort er i træktvang.
(Tårntab i 4 træk.)

Fjernforsvaret 1.-, Ta1 taber til en 3-træks gaffel, begyndende med skakken 1. Dd5+ fra nabodiagonalen. Læseren kan nok med fordel repetere fra afsnit 4.1, at kun Sorts vinkelrette kongetræk duer, og at kun 1.-, Kc8 er lovligt, således at Hvid kan følge op med 2. Dg8+ og 3. Dg7+ som vist i diagrammet. Dette er i høj grad analogt til gevinstførelsen i Philidorstillingen.

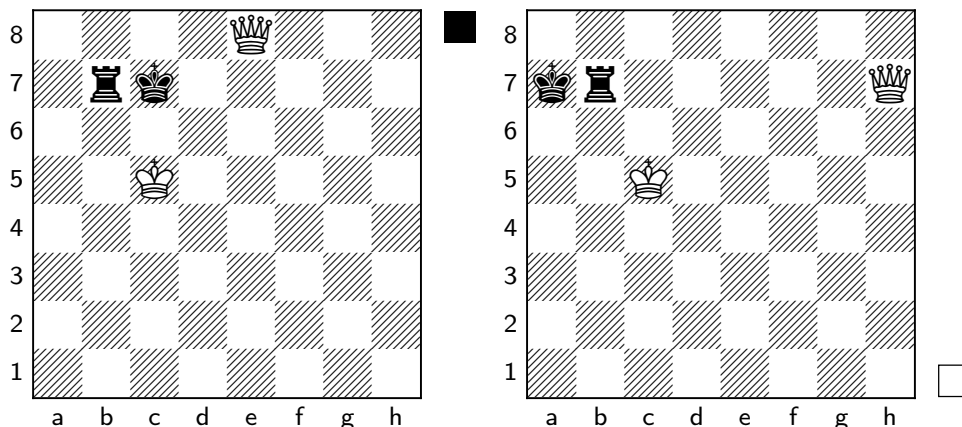
Resten af tårnets træk i a-linien vil tabe til gaffler fra d5/e7 eller til et direkte slag (evt. efter Dd7+) samt varianten 1.-, Ta8 2. Dd7+, Kb8 3. Kb6 og mat i 2 træk efter 3.-, Ta6+. Stillingen i Diagram 113 er således fatal for Sort.

¹⁵M. Euwe: *Het eindspel. Band 4: Stukken tegen stukken I*. G. B. van Goor Zonen's Uitgeversmaatschappij N. V. 's-Gravenhage, Holland, 1949 (2. udgave). Som oftest er der (indirekte) henvist til den tyske oversættelse: M. Euwe, *Das Endspiel. Band 4: Figuren gegen Figuren I*. Das Schach-Archiv, Hamburg, 1958.

Det er vigtigt at lære metoden vist i Diagram 113. Ganske vist kunne tårnet i denne stilling også vindes vha. pendulskakker analoge til dem i Diagram 45 (som Euwe foreslog), men denne ide kan være uhyggeligt upålidelig, som vi skal se herunder.

Vi går videre til den Euwestilling, der er forskudt en linie mod højre:

Diagram 114
Euwestillingen med De8.
(Tårntab i 7 tr.)
Hhv. en dårlig udvikling.

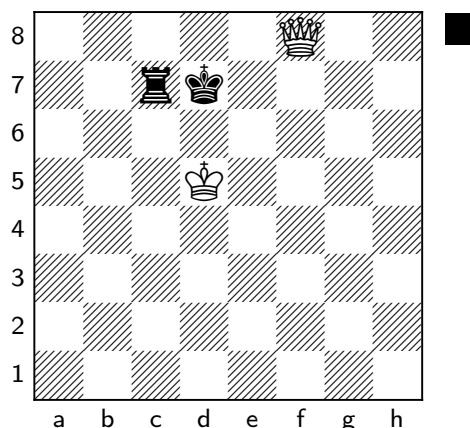
Til venstre er Sorts konge også pat, og tårntræk i b-linien taber straks som ovenfor. Især bør læseren gennemgå, hvordan fjernforsvaret 1.-, Tb1 kan håndteres med en 3-træks gaffel analog til den i Diagram 113 viste. (1.-, Ta7 udskydes til næste afsnit.)

Forsvareren har dog den ressource efter 1.-, Tb1, at evt. pendulskakker fra Hvid kan håndteres kreativt, ved at kongen sendes til a7 og tårnet så sættes i mellem !
Altså: 2. Df7+, Kb8 3. Dg8+, Ka7 4. Dh7+?, Tb7!. Det vil give stillingen vist til højre (som noteret af Euwe), hvor der er 10 træk til tårntab efter 5. De4. Hvid har dog gafflen 4. Da2+, men dette diagonale tilbagetog kan være svært at se i praksis.

Miseren ovenfor undgås med den i Diagram 113 viste metode, for efter 2. De5+ er det snedige flugttæk 2.-, Kb8 ikke muligt.

Metoden fra Diagram 113 kan desuden tilpasses den næste Euwestilling:

Diagram 115
Euwestilling med Df8.
Sort er i træktvang.
(Tårntab i 10 træk.)

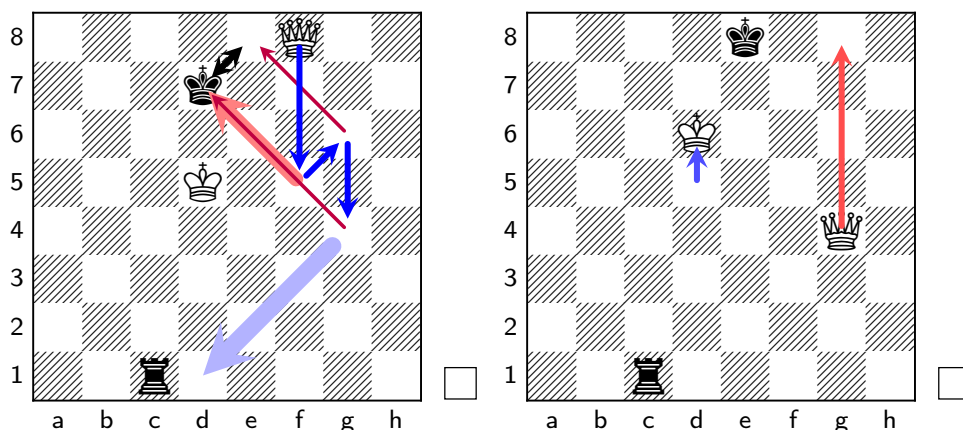

Det ses at kun fjernforsvaret 1.-, Tc1 er værd at diskutere, idet alt andet er trivielt som før (pånær 1.-, Tb7 som udskydes til afsnit 7.2).

Pga. i-liniens fravær er der her for lidt plads til manøvre fra Diagram 113. Men det er ret enkelt at ændre den, så de 3 skakker gives fra bidiagonalerne med det formål

at opnå kontrol med skakfeltet d1, en manøvre vi kan kalde **3-punktsskakker**:¹⁶

Diagram 116
**3-punkts-
skakker** for at
kontrollere d1.

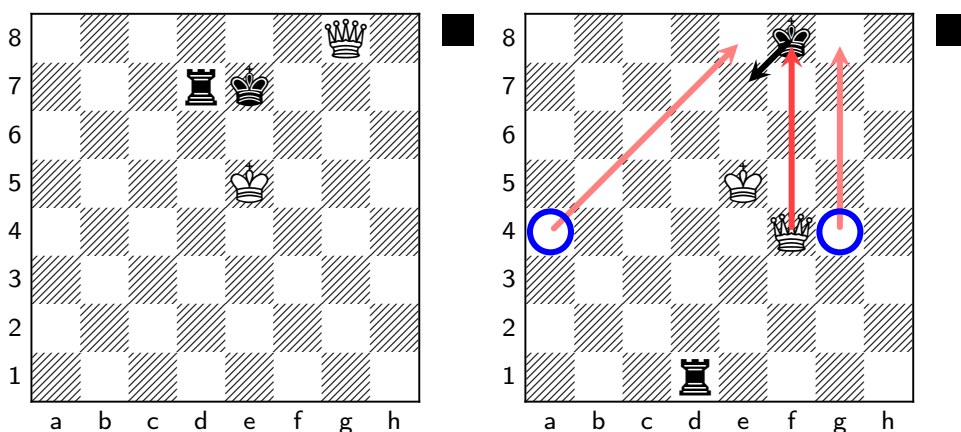
Til venstre har Sort ved hver bidiagonalskak kun et brugbart træk, som er Ke8 hhv. Kd7, så Sort må acceptere 2. Df5+, Ke8 3. Dg6+, Kd7 4. Dg4+, Ke8.

Derved opnås at skakfeltet d1 dækkes af damen, så Hvid kan lade kongen udføre den afgørende fremrykning med 5. Kd6, jvf. stillingen til højre, hvor Dg8# truer. Da Sort ingen brugbare skakker har (og 5.-, Tf1?? tillader mat med stort M på d7), så må matten på g8 afværges ved at tillade gafflingen 5.-, Kf7 6. Df4+, så Hvid vinder.

Det er værd at vide, at analoge 3-punktsskakker kan anvendes i Euwestillingerne i Diagram 113–114 ifm. fjernforsvarene Ta1 og Tb1.

I 3-punktsskakkerne ovenfor blev det stiltiende brugt, at 3.-, Kf8? kan gendrives med gafflen 4. Dh6+. Men denne mulighed eksisterer ikke ifm. den Euwestilling, der er rykket endnu en linie til højre:

Diagram 117
Euwestilling
med Df8. Sort er
i træktvang.
(Tårntab: 13 tr.)

Den ekstra linie ude til venstre (a-linien) tillader en fiks modificering af manøvre, idet gaffelfelterne a4 og g4 vist til højre gør Sort hjælpeløs over for trækket Ke6.

Thi efter 1.-, Td1 kan Hvid med fordel spille 3-punktsskakkernes første træk med 2. Dg5+, Kf8 og så afvige kreativt med 3. Df4+!, der åbner for gaffler fra g4 og a4: Sort har dernæst kun 3.-, Ke7, som er tvunget jvf. den højre del, og Hvid kan følge op med 4. Dh4+, Kf8 (tvunget) 5. Ke6!, Kg~ (tvunget) 6. Dg4+ fulgt af 7. D×d1. (Men 3. Dh6+?, Kg8! ville være tidstab for Hvid, der jo ikke råder over gafflen Di6+.)

¹⁶Manøvre blev tilsyneladende først angivet af Nunn ifm. Diagram 67 i *Secrets of pawnless endings*.

7.2 Euwes manøvre

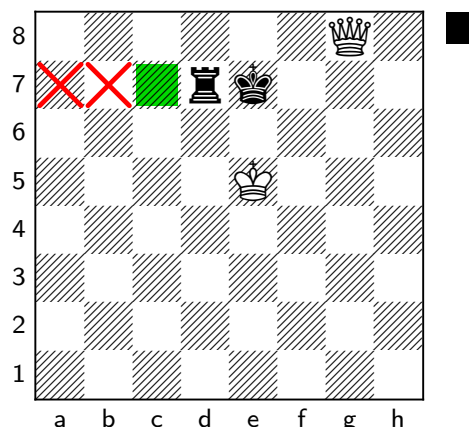
Vi går videre med punkt 2 fra kapitlets indledning: Den forcerende trækserie, der blev opdaget af den 5. verdensmester. Metoden er ret analog til kapitel 6.

Udgangspunktet er Sorts mulighed for at sende tårnet væk fra kongen langs deres fælles række. Det kan føre til spidning af tårnet, hvis det flyttes mere end 1 felt væk:

Diagram 118

Mulig spidning af tårnet med 2. Dg7+.

1.-, Tc7 er Sorts bedste træk.

Konklusionen for Euwestillingen i Diagram 118 er, at 1.-, Tc7 er Sorts bedste forsvar. Thi 1.-, Ta7/Tb7 vil tabe til 2. Dg7+, og fjernforsvaret 1.-, Td1 (såvel som de øvrige muligheder) blev overstået ifm. Diagram 117. Trækket 1.-, Tc7 vil dog tillade Hvid at spille den følgende **3-træksserie**, som Sort ikke kan fravige uden tårntab:

1.-, Tc7 2. Dg7+, Kd8 (for at dække tårnet) 3. Df8+, Kd7 4. Kd5.

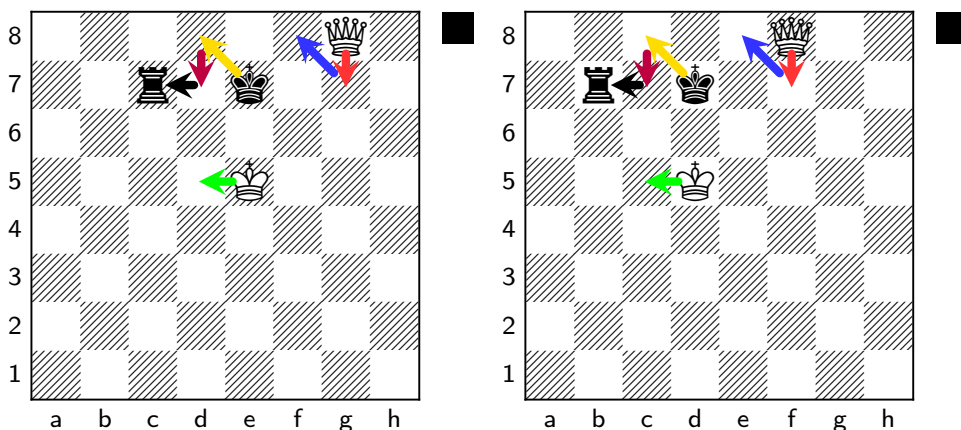
Mao. kan Hvid føre Euwestillingen i Diagram 118 over i den vist i Diagram 115.

Morsomt bliver det for alvor, når man ser, at dette kan føre til 'selskabsdans' hele vejen på tværs af brættet ! For at kunne vise dette i detaljer, så er tårnets træk mod venstre allerede udført i det næste diagram for at give plads til pilene:

Diagram 119

Euwes manøvre

En march mod a-linien med sort, rød-gul, og blå-lilla, samt grøn.

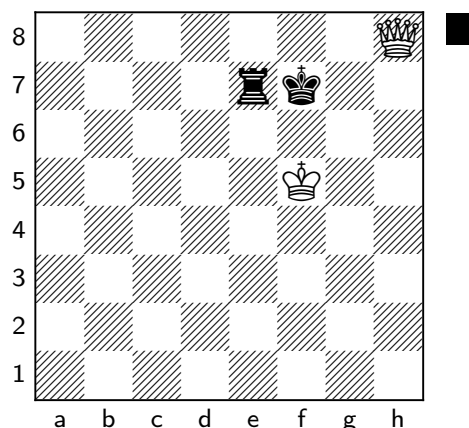
Åbenbart vil 3-træksserien i den højre del opnå stillingen (til venstre) i Diagram 114, hvorefter den kan udføres en tredje gang, så Diagram 113 opnås med Sort i trækket. Derved går tårnet tabt i løbet af 3 + 3 + 3 + 4, dvs. i alt 13 træk. *Voila !*

I forbindelse med **Euwes manøvre** i Diagram 119 er det væsentligt, at Sort ikke på noget tidspunkt vil kunne få en fordel ud af at gå i fjernforsvar undervejs. Men dette er oplagt, f.eks. fordi 3-punktsskakkerne i Diagram 116 vil indkassere tårnet i 7 træk (istf. de 10 i Euwes manøvre).

Sort kunne dog overveje at gå til fjernforsvaret 1.-, Td1 *straks* i Diagram 119, selvom der kan opnås tårntab i blot 6 træk (istf. 13), for det ville bringe partiet ud af Euwe-regiet, og derved kunne det måske have en praktisk overraskelseseffekt.

Endelig kan Euwestillingen også have dronningen helt ude i hjørnet:

Diagram 120
Den originale Euwestilling.
Sort er i træktvang.
(Tårntab i 16 træk—eller 13!)

Der er dog en række særlige forhold at iagttage for denne stilling.

På den ene side kan Hvid efter 1.-, Td7 blot anvende 3-træksserien, og dette kan gentages til Diagram 113 nås. Som anført vil der så være tårntab efter 3 + 13 træk, dvs. i alt 16 træk med Euwes manøvre—og Sort ville da intet kunne stille op. Det kunne give en ret sikker gevinst til Hvid.

På den anden side kunne den lange vej med 16 træk til tårntab være til Sorts fordel og et praktisk problem for Hvid pga. 50-træks reglen¹⁷.

Ydermere har Hvid den noget bedre mulighed 1.-, Td7 2. De5. Gaffen De6+ truer, og efter arméskakken 2.-, Te7 kan Hvid med 3. Dd5+, Kg7 opnå diamantstillingen og vinde tårnet 11 træk senere med metoderne beskrevet i afsnit 6.2.

Sort kunne også forsøge fjernforsvaret 1.-, Te1 for at komme ud af Euwe-regiet til en teoretisk pris af blot 2 træk mindre til tårntab. Blandt flere gode muligheder for Hvid virker det enklest med det stille træk 2. Dd4, som dækker det mulige skakfelt g1, så Hvid efter 2.-, Tf1+ 3. Kg5 har ro til at arbejde på at opnå en trippeltrussel. Den bedste variant for Sort er 2. Dd4, Te7 3. Dd8, som vil give en overgang til en pseudo-Euwestilling—disse er emnet for kapitel 8 nedenfor.

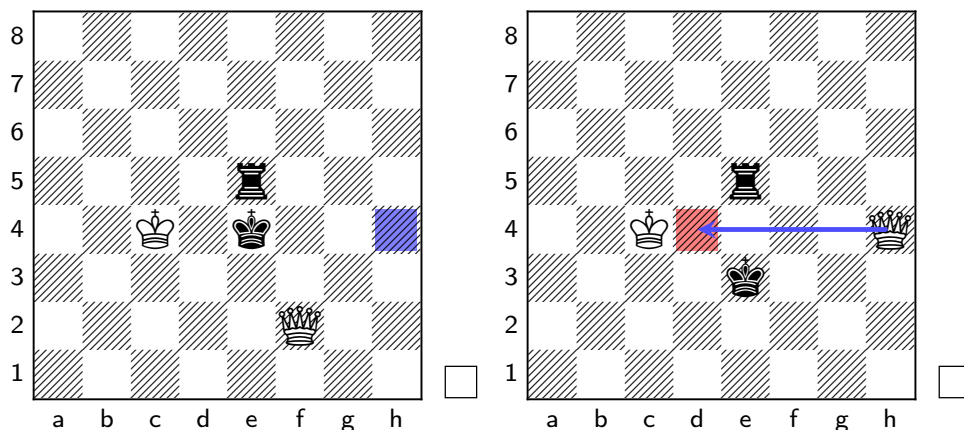
Euwes manøvre er således en både enkel og afgørende mulighed for angriberen.

¹⁷I den historiske match GM W. Browne-Belle (computer med tabelbasen), 1978, blev 1. parti remis, mens 2. parti begyndte med stillingen i Diagram C, der som nævnt har den længste vej til gevinst. Det lykkedes Browne at opnå (en spejlet udgave af) stillingen i Diagram 120 i træk 34, og efter at Belle spillede 34.-, Td7 gik Browne den lange vej gennem Euwestillingerne i Diagram 117 osv. til Diagram 113, og med de omtalte pendulskakker fik han således spillet 50. D×a1, så gevinsten kom i hus for ham i allersidste træk !

7.3 Euwestillinger inde på brættet

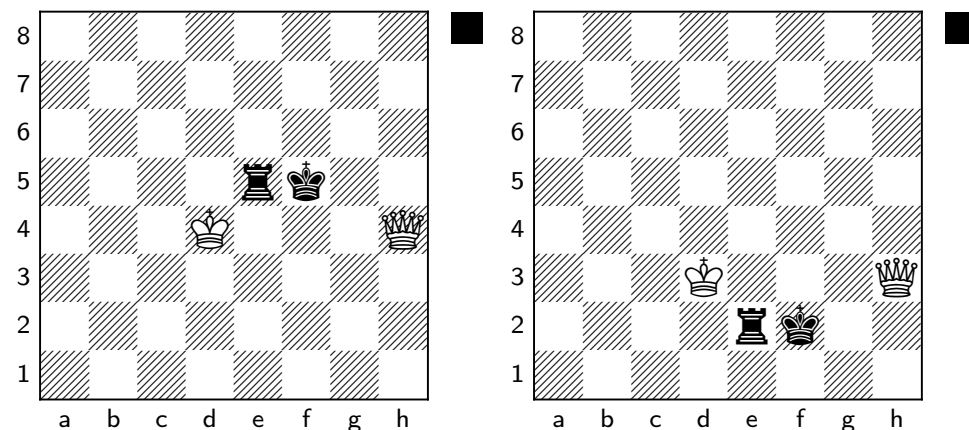
I den næste Euwestilling har Sort brikkerne stående i centrum, og den kunne derfor (lidt naivt) synes at være ret ideel for forsvaren—men det er skindet der bedrager: Thi Hvid kan med tofrontsskakken 1. Dh4+! så at sige ‘spidde’ et gaffelfelt, som vist til højre i diagrammet, hvor 1.-, Ke3?? er udført:

Diagram 121
Euwestilling tæt ved centrum.
(Tårntab i 18 tr.)

Problemet er for Sort at 1.-, Kf5 2. Kd4 omgående giver Hvid en udstrakt dominans af 7. række som vist til venstre nedenfor, jvf. også afsnit 6.1, mens 1.-, Kf3 dog i det mindste kræver at Hvid får øje på muligheden 2. Kd4, Te2 3. Dh3+, Kf2 4. Kd3 (ej 3.-, Kf4?? 4. Df1+), der som vist til højre også giver udstrakt 7. række dominans:

Diagram 122
Sort må tillade udstrakt 7. række dominans.

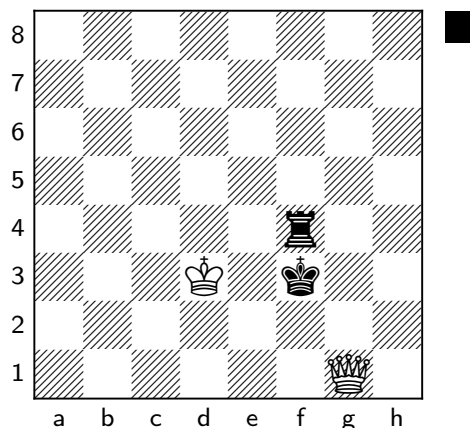

Hvis Sort skal trække i Diagram 121, så kan sagerne kun forhales et enkelt træk med 1.-, Te6, for efter standardtrækkene 2. De2+, Kf5 (jvf. 3-træksserien i afsnit 7.2) så kan Hvid med 3. Dh5+ også her spidde et gaffelfelt, nemlig d5, så Sort atter har valget mellem direkte tårntab eller udstrakt 7. række dominans efter 3.-, Kf6/Kf4. Læseren kan overveje dette, og hvorfor trækket 3.-, Kf4 giver den længste forhaling.

Sorts bedste udvej er at true damen med 1.-, Tf5, for selvom det i teorien udskyder tårntabet endnu et træk, så bringes kampen over i mere krævende stillingstyper: Efter 2. Dd4+, Kf3 (eneste) 3. Kd3 har Sort ikke bedre end gå til en arméskak med 3.-, Tf4. Hvid kan da redde damen med Dd5+ og en situation fra diamantstillingen,

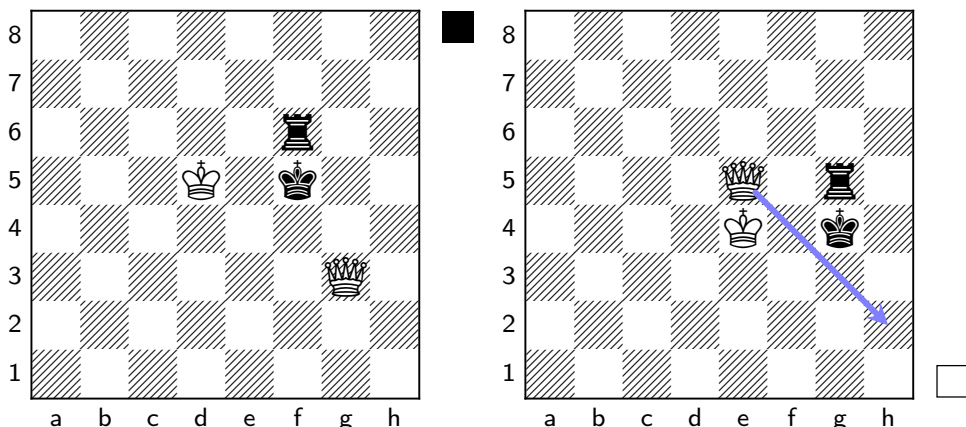
hhv. med Dg1 og en ny Euwestilling. Dette er analogt til Diagram 105. Derved nå

Diagram 123
Euwestilling med lang vej til 8. række.

I denne situation er Sorts bedste træk 1.-, Tf5. Det er da enkelt for Hvid at anvende 3-træksserien med 2. Df1+, Kg4 3. Dg2+, Kf4 4. Kd4, hvorved Euwestillingen er blevet skubbet en linie ind på brættet. For Sort er det da klart det bedste blot at gentage mønstret: 4.-, Tf6 5. Df2+, Kg5 6. Dg3+, Kf5 7. Kd5. Derved har Euwes manøvre givet Hvid mulighed for at opnå stillingen vist til venstre nedenfor:

Diagram 124
Euwestilling inde på brættet.
(Tårntab i 16 tr.)

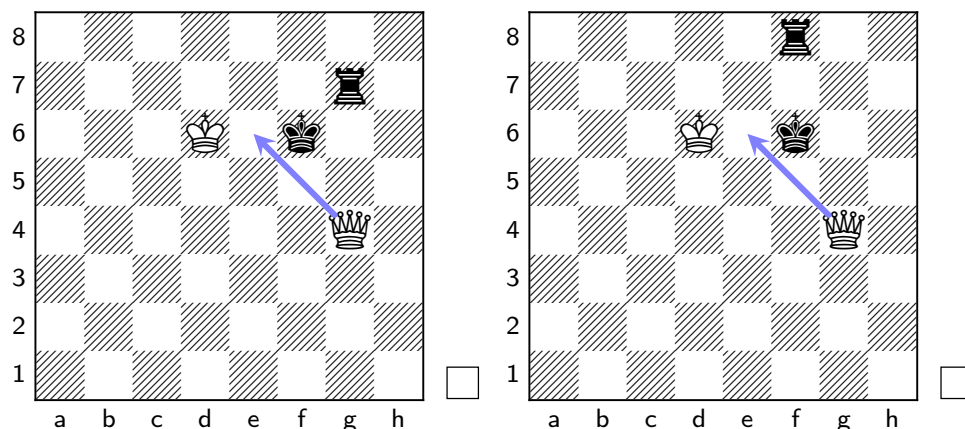
Sort har dog her to lige gode muligheder. Den ene er 1.-, Tg6, idet der ikke efter 2. Df3+, Kg5 3. Ke5 kan opnås en umiddelbar mat, da h-linien står til rådighed, således at Sort kan lade sin konge gå via h6 til g7 eller h7. Det ville være brugbart for Sort.

Imidlertid kan Hvid med 2. De5+, Kg4 (eneste) 3. Ke4 true med gafflen Df5+, og (et af) Sorts bedste træk her er at gå til en arméskak med 3.-, Tg5. Som vist i diagrammets højre del kan Hvid med 4. Dh2 derefter opnå en af de tidligere Euwestillinger, hvor damen står på randen. Dette er oplagt fordelagtigt for angriberen, som så vil være klar til at drive Sorts brikker op mod 8. række og vinde tårnet i 13 træk med Euwes manøvre fra afsnit 7.2. I alt ville det give tårntab fra Diagram 124 i 16 træk.

Analogt kunne Sort indlade sig på 1.-, Th6 i Diagram 124, men efter 2. Df3+, Kg5 3. Ke5 er Sort blot kommet en linie tættere på randen. Ej godt. 2.-, Kg6 3. Ke6, Kg5+ 4. Ke5, Kg6 5. Df6+, Kh7 6. Df7+, Kh8 7. Kf5 med en royal diamant er ikke bedre, ej heller 5.-, Kh5? 6. Df5+, Kh4 7. Kf4 med pat&mat.

Den anden af de to gode muligheder i Diagram 124 er standardtrækket 1.-, Tf7. Den sædvanlige 3-træksserie, som her er 2. Df3+, Kg6 3. Dg4+, Kf6 4. Kd6, vil så blot skubbe Euwestillingen et nøk længere op mod 8. række. Derefter kan Sort overveje 3 træk, som interessant nok alle kan besvares optimalt med De6+:

Diagram 125
Afslutning ifm.
en Euwestilling
inde på brættet.

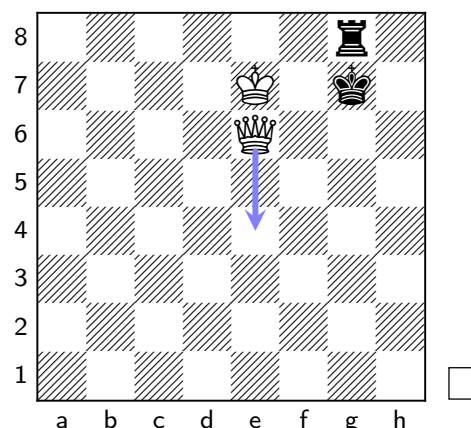
Til venstre ses Sorts bedste træk 1.-, Tg7. Dvs. at det for forsvareren er *nødvendigt* her at rykke Euwestillingen tættere på randen, og det vil ske via den sædvanlige arméskak med 2. De6+, Kg5 3. Ke5, Tg6 fulgt af 4. Dh3.

Analogt kunne Sort forsøge sig med 1.-, Th7 (ej vist). Men så ville 2. De6+, Kg7? 3. Ke7 forære Hvid en øksestilling, jvf. afsnit 2.1+9.1. Fjernforsvaret efter 2.-, Kg5 3. Ke5, Ta7 vil være en del bedre for Sort (dog ej så godt som 1.-, Tg7).

Til højre ses standardtrækket 1.-, Tf8?, som er en *fejl* i denne situation: Efter 2. De6+, Kg7 (ej Kg5 pga. De7+) 3. Ke7! ville Sort være i store vanskeligheder. F.eks. kan 3.-, Ta8 gendrives med pendulskakker i g- og h-linien. Tårntabet kan kun forhales 1 træk med 3.-, Tg8, og derved opstår en stilling studeret i 1890 af J. Berger¹⁸:

Diagram 126

Bergerstillingen med tårnet på randen,
og **Nunns ventetræk** 1. De4.
Sort er i træktvang.
(Tårntab i 4 træk efter 1. De4.)

Efter 1. De4, som fratager den sorte konge 2 felter i hjørnet, er situationen så prækar, at den længste forhaling er den fatale opposition efter 1.-, Kh8 2. De5+, Kh7 3. Kf7 fulgt af bindingen 3.-, Tg6 4. Df5. Varianten 1.-, Kh6 2. Kf7, Tg7+ 3. Kf6 er ej bedre. Efter 1.-, Th8 2. Dg4+, Kh6 3. Kf7, Th7+ 4. Kf6 kan kun ofret Tf7+ undgå

¹⁸Jævnfør Diagram nr. 129 i J. Berger: *Theorie und Praxis der Endspiele*. Veit und Comp., Leipzig 1890. (Johann Berger var redaktør af Deutsche Schachzeitung, og hans bog var et hovedværk om slutspil i årtier.)

mat i næste træk. I alle tilfælde opnår Hvid at føre sin konge frem mod h-linien uden at tillade patsætning (der ville opstå via det overivrige 1. Df6?, Kh7 2. Kf7?!, Tf8+).

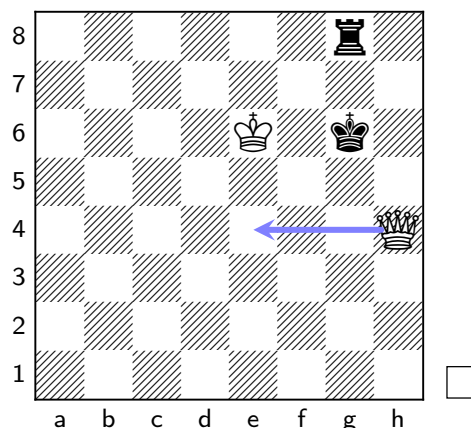
Stillingen efter **Nunns ventetræk** 1. De4 vist i Diagram 126 kan altså opstå via Bergerstillingen, så den er nyttig for at kunne gendrive 1.-, Tf8 ifm. Diagram 125. Begrebsmæssigt er den også nyttig, fordi den er et brugbart eksempel på de såkaldte hjørneforsvar, som vil blive taget op i kapitel 9 nedenfor. Endelig er den et centralt element i en mindre forbedring af Euwes metode, som vi (lidt poppet) kan kalde for feinschmeckerens **lynsejr**:

Diagram 127

Feischmeckerens lynsejr.

Sort er i træktvang.

(Tårntab i 6 træk efter 1. De4+.)

Diagrammet viser situationen efter at tårnet har ramt randen under Euwes manøvre, der driver Sorts konge mod 8. række. I denne situation anviser computere altid trækket 1. De4+, hvad der afviger fra den systematiske tilgang i afsnit 7.2 (og derfor kan være ret forvirrende).

Men dette vil spare 1 træk i sammenligning med 3-træksseriens Dg4+ osv.—og derefter er Sort desuden fortabt. Thi 1.-, Kh5? 2. Dh7+ duer ikke, og 1.-, Kh6 2. Kf7 giver Hvid en fatal mur, så tilbage er der kun 1.-, Kg7, men så vil 2. Ke7! give Hvid stillingen efter Nunns ventetræk ovenfor og derfor en hurtig mat (3 træk før end efter Euwes manøvre).

Alternativet til Nunns ventetræk i Diagram 126 ville være 1. Dd5, som blev angivet af Berger selv. Det vil ganske vist kræve et ekstra træk til tårntabet, men det er et meget vigtigere fokuspunkt, fordi det har en afgørende rolle i den systematiske teori i det næste afsnit, hvor det vil blive mødt som *Krasenkows ventetræk*.

7.4 Trækpligten hos Hvid

Problemstillingen at angriberen kan være i trækket i en af Euwestillingerne har en overraskende stor praktisk relevans.

I den simple Euwestilling (Diagram 113) har vi tidligere set flere eksempler på, at spillere af verdensklasse ikke i trækket har kunnet udnytte angriberens fordel, jvf. frontmaterialets Diagram A eller Diagram 128 nedenfor.

GM Michal Krasenkow har kommenteret denne situation således¹⁹:

Almost every practical queen vs. rook endgame results in this position, which (with White to move, of course) is Black's last defensive line! In fact, it is much more important than the Philidor position.

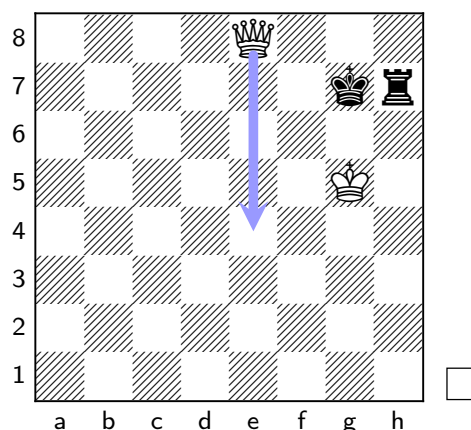
Ydermere har Krasenkow fremhævet angående Diagram A, at når Hvid er i trækket, så findes der en simpel ad hoc-metode, nemlig 1. De4 fulgt af stærke mattrusler:

Diagram 128

Krasenkows ventetræk.

Sort er i træktvang.

(Tårntab i 5 træk efter 1. De4.)

Ideen med **Krasenkows**²⁰ventetræk 1. De4 er, at den sorte konges muligheder begrænses til 1.-, Kg8. Derefter kan Hvid med 2. Kg6 true med mat på e8, som efter 2.-, Tg7+ 3. Kh6 fremkalder den fatale mur i Diagram 19 og spidningen af tårnet i to træk. Efter 1.-, Kh8?? kan Sort endda sættes mat via e8 eller h7.

Efter 1. De4 taber alle tårntræk: Th2 gendrives med 2. De5+, ligeså Th3 da skakken fra e5 gives i 1 felts afstand på tværs af tårnets diagonal (f.eks. 2.-, Kf8 3. Df5+). 1.-, Th6 vil kunne slås efter 2. De7+. Efter 1.-, Th8 2. De7+, Kg8 (eneste) 3. Kg6 truer Hvid med mat på e8 og g7, mens 3.-, Th6+ 4. K×h6 *ikke* sætter pat.

Ved brættet kunne man blive forblændet af det tvingende træk 1. Dg6+, Kh8 for at følge op med 2. Kf6??. Denne grove fejl kan Sort dog straffe med 2.-, Tf7+!, som bringer tårnet ind i *Henkins remiszone*; jævnfør afsnit 14.1 nedenfor.

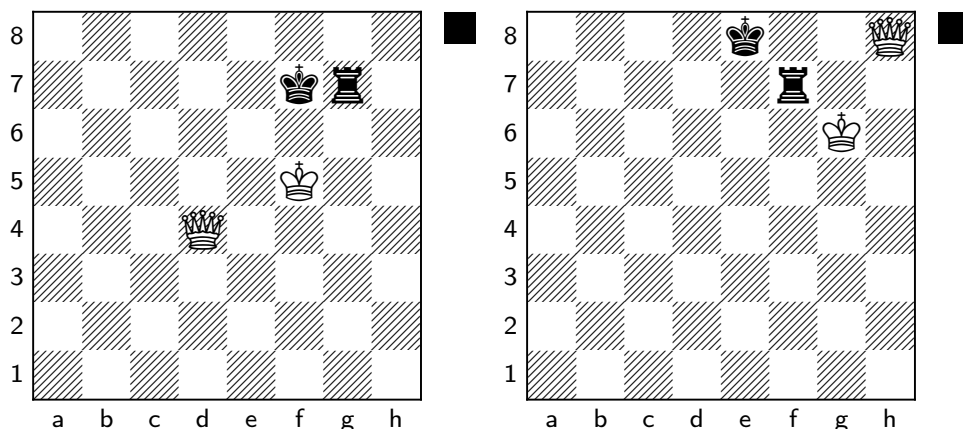
Systematisk set ville Hvid prøve at give trækpligten til Sort i Diagram 128. Det er muligt, omend tårntabet så ville kræve 9 træk. Ventetrækket 1. Dc8 i Diagram 128 er da enklest—NB: Der flyttes 2 *felter* væk fra Sorts konge. Thi derved er b7–d7 gaffelfelter for h1–h3, og pga. 1.-, Th8? 2. Dd7+, Kg8 3. Kg6 har Sort reelt ingen tårntræk. Dvs. 1.-, Kf7 er tvunget. Efter 2. Dd8 kan der komme 2.-, Kg7 3. De8 (hvorved Sort er i trækket i Diagram 128) eller, da d7, c7 og d5 så er gaffelfelter, 2.-, Tg7+ 3. Kf5, og da Sort skal trække er der 7 træk til tårntab med Euwes manøvre fra afsnit 7.2. (Et træk kan dog spares via feinschmeckerens lynsejr i Diagram 127.)

¹⁹Jævnfør *ChessBase*, nr. 116 (2007).

²⁰Stillingen efter venterækket blev som tidligere nævnt anført af Berger ifm. Diagram 126 som et teoretisk bidrag (1890); den blev også nævnt af Euwe (1940, 1. udgave). Krasenkows fortjeneste var at påpege, at træk som De8-e4 er yderst centrale i praksis, men at hans samtids elitespillere alligevel havde store problemer med at finde det ved brættet—og derfor er det her opkaldt efter ham.

Hvis Euwestillingen forskydes en linie væk fra h-linien, jvf. Diagram 129, og Hvid er i træk, så vil Krasenkows ventetræk 1. Dd4 virke lige så fint. Dog er der ikke plads til samme spidning i varianten 1.-, Kf8 2. Kf6, Tf7+ 3. Kg6, men matten på d8 skal dækkes med 3.-, Ke8 (ikke Ke7?? pga. spidningen Da7+), og så kan Hvid skakke i det *andet* hjørne med 4. Dh8+, som vist til højre i

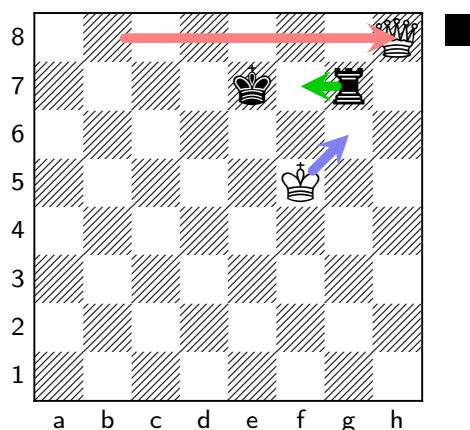
Diagram 129
Krasenkows
ventetræk i
en forskudt
Euwestilling.

Med 4.-, Ke7 kan Sort lave en torn på randen, men efter 5. De5+, Kf8 6. Dd5 har Hvid opnået en fatal mur (der kan evt. skakkes på b8 og b7). Det er trods alt bedre for Sort med 4.-, Tf8 5. Dg7, som giver Hvid dominans af 7. række; alternativt kan Hvid optimere lidt med 5. Dh3 jvf. ad hoc-metoden fra Diagram 51.

Det systematiske ventetræk, som i den ovenstående situation er 1. Db8, kan føre til en lignende modifikation: Det sidelæns kongetræk 1.-, Ke7 er igen Sorts bedste, og selvom der atter er plads til lade damen træde nærmere med Dc8, så vil det være 2 træk hurtigere for Hvid at true tårnet med 2. Dh8!:

Diagram 130
Oplæg til torn på randen efter
det systematiske ventetræk Db8,
med trækfølgen rød, grøn og blå.
(Tårntab i 8 træk.)

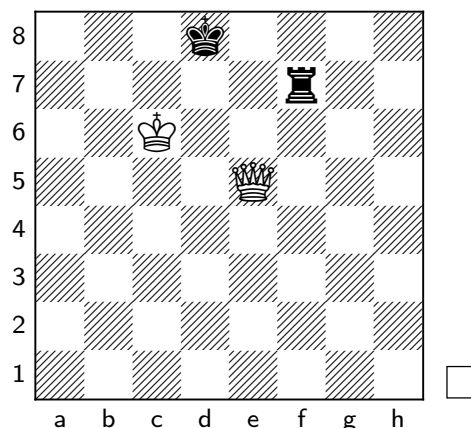
Det er klart at 2.-, Kf7 3. Dd8 vil give en Euwestilling med nem gevinst til Hvid. Sorts bedste er 2.-, Tf7+, hvorefter Hvid med 3. Kg6! kan fremkalde en fatal torn på randen, jvf. pilene i diagrammet. (3. Ke5? ville koste Hvid 4 træk ekstra.)

Generelt kan Hvids trækpligt i de øvrige Euwestillinger, som også påpeget af Euwe og Grimmell, bedst håndteres med træk som 2. Dh8 ovenfor; jvf. kapitel 8.

7.5 Euwes roset

Tidligere så vi, at Sort ifm. den kritiske mur i Diagram 19 som eneste udvej kun kunne fremkalde følgende roset, analog til den der blev analyseret i 1949 af Euwe:

Diagram 131
Euwes roset, her i en opstilling
centreret om midterlinien.
(Tårntab i 16 træk.)

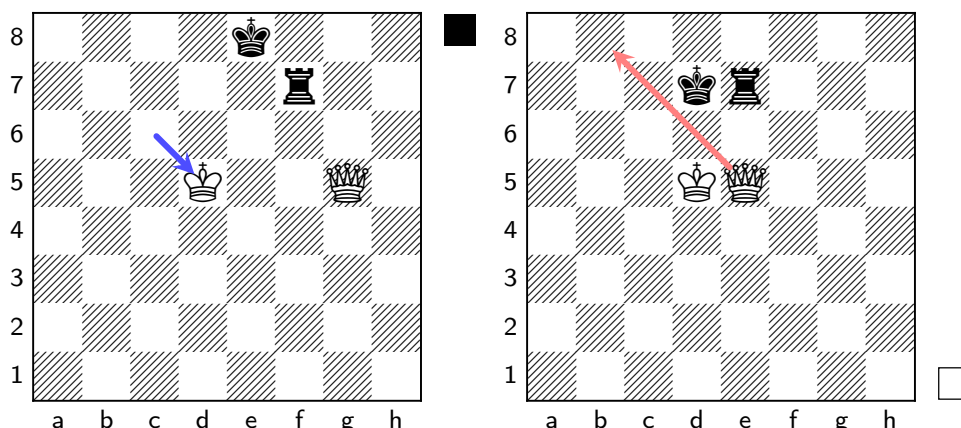

Stillingen er et eksempel på Grimmells **nærforsvar**. Tanken med disse er at holde Sorts konge og tårn tæt sammen, når de står på de yderste 1–2 linier af brættet²¹.

Euwes metode giver her tårntab i 16 træk, begyndende med 3. Dg5+. Derefter er 3.-, Ke8 tvunget (ellers .-, Kc8 4. Dg8+ fulgt af mat eller 3.-, Te7 4. Kd6 og tårntab). Dette er det første skridt i at trække Sorts konge over mod h8. Sort kan da kun håbe på 4. Kd6, Tf6+! 5. D×f6?? pat—og selv efter 5. Ke5!, Ta6 kan Sort glæde sig over at have forhindret Hvids konge i et trænge frem til Sorts 3. række, et såkaldt *3. rækkeforsvar*. Disse vil blive mødt igen i afsnit 8.3 og i detaljer i kapitel 12.

Hvid kan fastholde initiativet med 4. Kd5!, der truer med via Ke6 at opnå fatal opposition, jvf. Diagram 20:

Diagram 132
Euwes fine
metode.

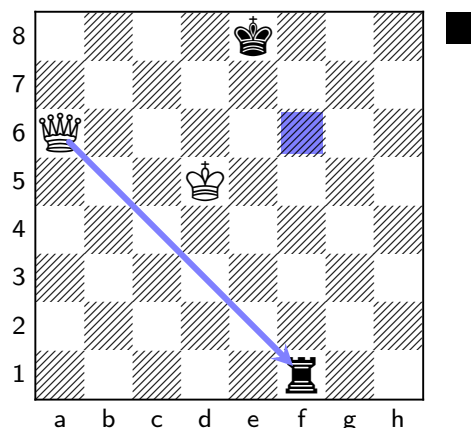

Bedst er 4.-, Kd7, og efter 5. De5, Te7 opnås den viste arméskak, jvf. afsnit 6.2 hvor Df5+ var i fokus. Hvid kan dog spare 2 træk med 6. Db8, hvorefter den opnåede Euwestilling nemt kan vindes af Hvid med Euwes manøvre fra afsnit 7.2.

²¹Visse steder betegnes disse nærforsvar som '2. rækkeforsvar', men Nunn kritiserede sin egen brug af ordet som "unimaginative"(ideforladt, pointeløs). Betegnelsen er misvisende, da nærforsvar intet har til fælles med 3. række- og 4. rækkeforsvar, der er baseret på en helt anden ide om at **afskære** angriberens konge.

Sorts bedste mulighed for et fjernforsvar er 5.-, Tf1, som endda *ikke* koster træk. Hvid har dog en nem vej at gå med 6. Dd6+, Ke8 (ej Kc8, Da6+) 7. Da6, som truer tårnet og kan skaffe Hvid fred med Kf6, hvis Sort skakker på d1 og e1 med tårnet:

Diagram 133
Fjernforsvarets behandling.

Genforeningen 7.-, Tf7 er Sorts bedste træk, men med 8. Dc8+, Ke7 9. Ke5 vil Hvid igen få den Euwestilling, der ville opstå efter Diagram 132 ved brug af 3-træksserien.

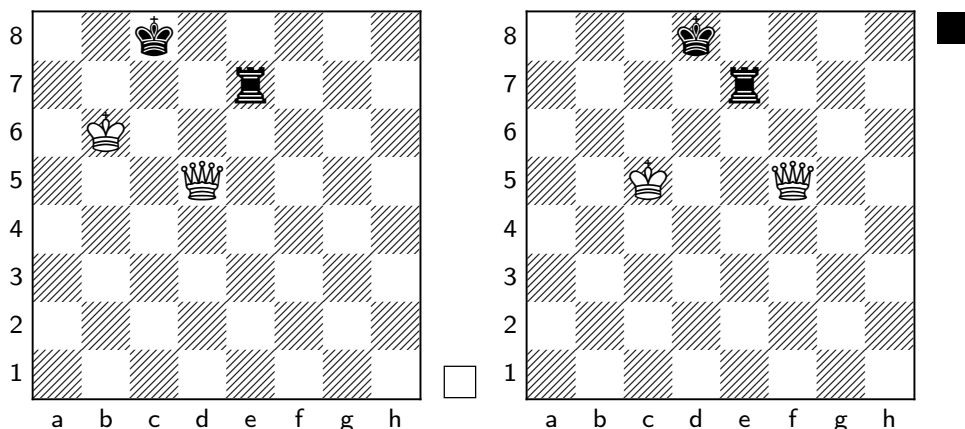
Et træk tidligere kunne Sort se på alternativer. 4.-, Kf8 5. Ke6 opnår en fatal torn (jvf. kapitel 10), mens 4.-, Tb7 hurtigt vil føre til en nem Euwestilling idet 5. Dg8+, Kd7 6. Df7+, Kc8 7. De8+, Kc7 8. Kc5 giver stillingen fra Diagram 114.

Fjernforsvaret 4.-, Tf1 er spilbart (Tf2/Tf3 er ikke pga. De3+/Dh5+), men efter 5. Dh5+, Kd8 6. Dh4+, Ke8 (tvunget) 7. Ke6, Tf7 (tvunget) 8. Dh5 vil tårnet gå tabt. Meget bedre vil 5.-, Kf8 6. Ke6!, Te1+ 7. Kf6, Tf1+ 8. Kg6, Tg1+ 9. Kh6 være, men selvom Sorts konge står på f8 istf. på g8, så har Sort ikke bedre end 9.-, Te1 som om der var tale om kastespyddet i Diagram 90, og med 10. Dc5+ kan Hvid så komme ind i gevinstmanøvren fra dette; jvf. Diagram 91. (Lige så godt for Hvid er 7. Kd7, Te7+ 8. Kd8, Th7 9. De8+, Kg7 10. Ke7 med en øksestilling som i afsnit 2.1+9.1.)

Euwes roset forskudt en linie mod venstre er den originale udgave, om hvilken Euwe skrev (i min gendigtning):

En forræderisk stilling, som angriberen bør vogte sig for.

Diagram 134
Euwes roset, her den originale udgave med Kc8. (Tårntab i 16 tr.)

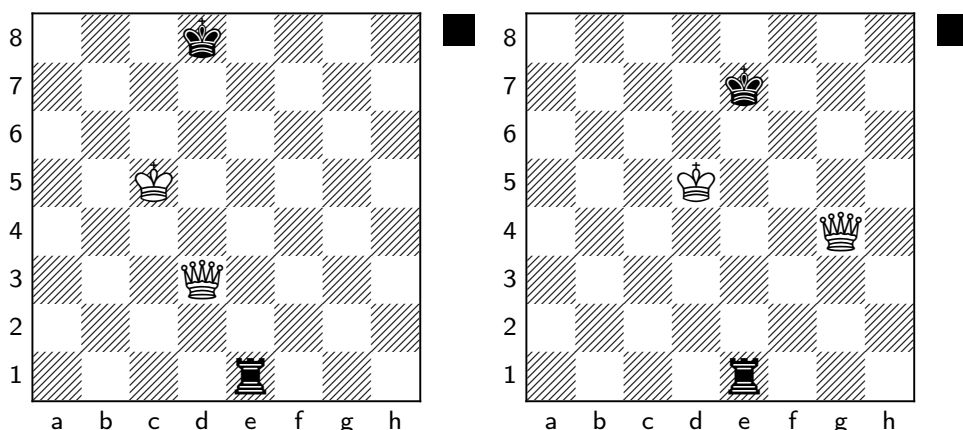
Havende trækket i denne roset ville Sort være fortabt²². Kun 1.-, Te1 kan teste Hvid, men efter 2. Kc6!, Td1+ 3. Kd6 har Hvid opnået et nemt kastespyd; jvf. afsnit 5.1.

Euwes metode består her af de samme træk: Efter 1. Df5+, Kd8 (tvunget) kan Hvid med 2. Kc5 undgå problemer vedr. 2. Kc6²³. Derved opnås stillingen til højre.

Bedst for Sort er dernæst 2.-, Ke8, men efter 3. Dc8+, Kf7 4. Kd6 har Hvid opnået den fatale torn på randen i Diagram 40. (I kapitel 10 skal vi se, at det her er lige så godt at etablere tornen direkte med 3. Kd6.) Næstbedst er 2.-, Kc7, men efter arméskakken 3. Dd5, Td7 kommer Hvid med overgang til diamantstillingen via 4. De5+ hurtigst fremad; jvf. også Diagram 120. 2.-, Ta7 duer ikke fordi Hvid med 3. Df8+ kan fremkalde en nem Euwestilling.

Forsvarets mest kreative ide er derfor fjernforsvaret 2.-, Te1, især fordi håndteringen ikke er særligt tematisk. Det er dog muligt at stile mod et kvasi-kastespyd, jvf. afsnit 5.4, vha. *Euwes angreb*, der er usædvanligt instruktivt ved at begynde på egen banehalvdel med 3. Dd3+:

Diagram 135
Euwes angreb.

Til venstre må Sort spille 3.-, Ke7, da Kc8/Ke8 ville tillade fremrykningen Kd6 (ej Kc7 pga. Dg3+). Med 4. Kd5! forhindres Sort så i at genforene brikkerne med Te6 (pga. Dh7+), og Sort har ikke bedre end 4.-, Kf7 (da f.eks. 4.-, Kd7? kan håndteres med bidiagonalskakkerne Db5+, Dc4+ og Da4+ for at dække d1 mens Kd6 spilles). Derefter kan Hvid dække skakfeltet d1 mens damen manøvreres til f4:

Efter 5. Df3+, Ke7 har Hvid det fine ventetræk 6. Dg4!, der giver stillingen vist til højre²⁴. Uden brugbare tårntræk må Sort spille 6.-, Kf7 7. Df4+, Ke8 (tvunget), hvorefter 8. Kd6, Td1+ 9. Ke6, Te1+ 10. Kf6 etablerer det lovede kvasi-kastespyd (efter 8.-, Te2 vil den dobbelte matrussel 9 Dg5! kunne følges af en gaffel fra h5 eller g4). Sort vil nu straks tabe tårnet—eller efter 10.-, Td1 11. Da4+, Td7 12. Db5 blive mat i 2 træk, som Euwe angav.

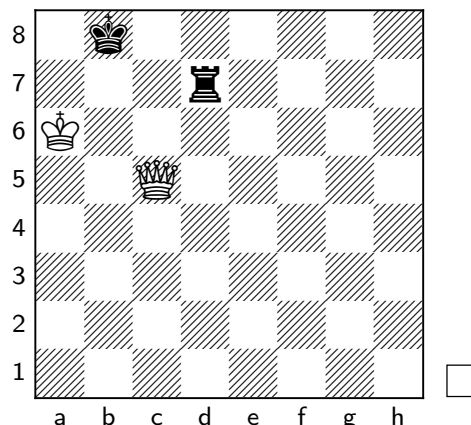
²²Denne korrekte konklusion blev fremført af Euwe ifm. Diagram 34 i hans bog. Men det der foreslåede 1.-, Te1 2. Da8+, Kd7 3. Da4+, Kc8?? 4. Dc2+ kan oplagt forpures vha. 3.-, Kd8! (med 15 træk til tårntab).

²³Nunn har påpeget, at 2. Kc5 og 2. Kc6 egl. er teoretisk lige gode iht. tabelbasen, og grunden er at 2. Kc6, Te6+ 3. Kd5, Ta6 giver et 3. rækkeforsvar, hvor 4. Df1!, Tb6 5. Df7 kun fører til den såkaldte målstilling med *Sort* i trækket. Jvf. diskussionen i kapitel 12. Således er 2. Kc6 fuldtud spilleligt for Hvid (trods Euwes ord).

²⁴Euwe angav 5. Df5+(?), Kg7 6. Dg5+, Kf7 7. Df4+, men med 5.-, Ke8! kan Sort trække tiden ud.

Med kongerne i hjørnet er Euwes roset ganske fatal for Sort. I det næste diagram vil det tematiske 1. De5+, Kc8 bedst kunne fortsættes med 2. Kb6!, for dels er det 1 træk bedre end Kb5, og dels vil det indskrænke Sorts muligheder til blot 2 træk. Det bedste er 2.-, Kd8 3. Db8+, Ke7 4. Kc6, som giver Hvid tornen i Diagram 42.

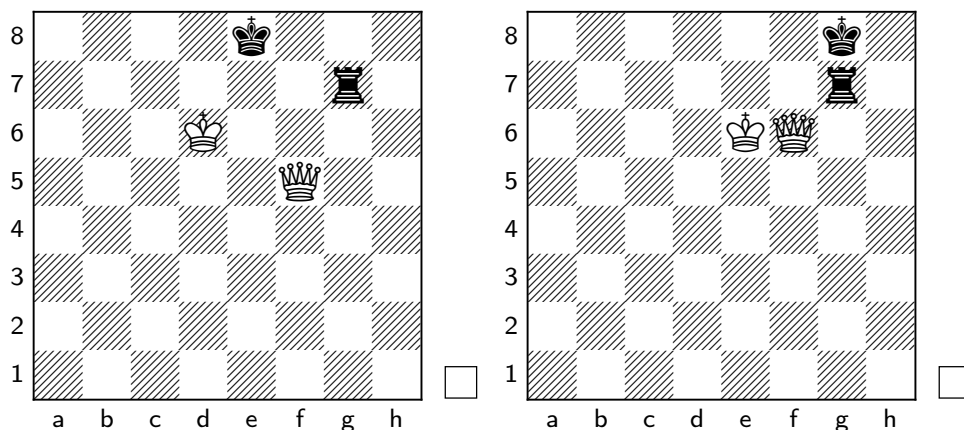
Diagram 136
Euwes hjørneroset.
(Tårntab i 12 træk.)

Næstbedst vil 2.-, Td6+ 3. Kc5 være, men da Ta6 kan fordrives fra 6. række med Kb5 (så der ikke vil blive noget 3. rækkeforsvar), så vil 3.-, Td1 være bedre, omend 4. Df5+ vil sende forsvarerens konge over på et Sort felt, så Hvid kan fortsætte med en bidiagonalskak. Længste forhaling er 4.-, Kd8 5. Dg5+, Kc7 5. Df4+, Kd8 6. Kc6, Ke7 7. De3+, Kd8 8. Df3 med trippeltruslen (evt. 2-træks gafflen 8. Dg5+).

Forskudt til tårnets side kan Euwes roset bedst behandles med **kile-metoden**: Hvid kan *skubbe* Sorts brikker over mod h8 med 1. De6+, Kf8 2. Df6+, Kg8 3. Ke6 (ej 2.-, Tf7?? 3. Dh8#), hvad der giver overgangen fra den venstre til den højre del af

Diagram 137
Euwes roset
med Ke8, her
behandlet vha.
kilemetoden.
(Tårntab i 13 tr.)

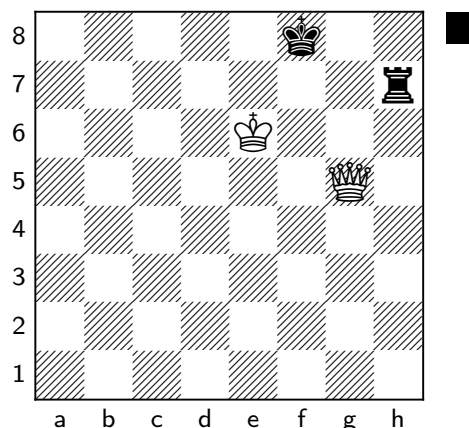
Opstillingen til højre er en *kile*; disse vil blive studeret nærmere i afsnit 10.3 senere. Hvid vil lade damen rømme f6, så kongen kan indtage feltet mhp. Philidorstillingen. Prisen for kilen er, at Sort har hele 5 rimelige træk. F.eks. vil 3.-, Ta7 4. Dd8+!, Kh7 5. Kf6, Tg7 6. De8 give Hvid Philidorstillingen med Sort i trækket; kvasi-kastespyddet 5.-, Ta6+ 6. Kf7, Ta7+ 7. Kf8 er ej bedre. Varianten 3.-, Tb7 4. Dd8+, Kg7 5. Dd4+, Kg8 6. Kf6, Tg7 7. Dd8+ fører også til Philidorstillingen. Tilsvarende vil 3.-, Tg2 4. Dd8+!, Kg7 5. Dd4+, Kg8 6. Kf6, Tg7 (ej 6.-, Kh7 7. De4+) give Philidor, og ligeså 4.-, Kh7 5. Dh4+, Kg7 6. Dd4+, Kg8 7. Kf6, Tg7 (ej 6.-, Kh6 7. Dh8+).

Bedst for Sort vil 3.-, Kh7 være. Det opnår et *lyn* i terminologien fra afsnit 10.3. Men de sorte brikker kommer derved til at stå i hjørnet, så Hvid kan med fordel spille det typiske træk 4. Dd4! fra kapitel 9 nedenfor om *hjørneforsvar*. Jvf. Diagram 162.

Hvis Euwes roset er forskudt så tårnet står på randen, så har vi tidligere set, at Hvid i trækket kan lave en 5-træks rundgang og sætte pat&mat på dronningens standfelt g5; jvf. Diagram 13 eller diagrammet nedenfor²⁵.

Selvom Sort er i trækket i denne hjørneroset, så er stillingen alligevel fatal:

Diagram 138
En fatal hjørneroset,
også hvis Sort er i trækket.
(Tårntab i 6 træk.)

Faktisk er der kun 3 træk, der ikke taber straks. Det ene er endda 1.-, Tf7, som etablerer en torn, hvorefter tårntruslen 2. Dh5 afgør, jvf. 2. diagonalstilling. Det andet er 1.-, Th1, som med skakker fra bidiagonalen giver Hvid en nem sejr: 2. Df4+, Kg7 3. De5+, K~8 4. Db8+, K~7 fulgt af gafflen 5. Db7+. Bivarianterne som eksempelvis 2.-, Ke8 3. Db8# og 3.-, Kh6 4. Dh8+ er ej bedre.

Bedst er 1.-, Tb7, som Hvid kan besvare med tredobbelt virtuel krydsild: Ud fra tårnets diagonaler ses det, at felterne c8 og g2 er brugbare gaffelfelter, som fratager Sorts konge både 8. række og g-linien, hvorfor Dh2+ fulgt af Dg2+ kan vinde tårnet. Åbenlyst kan fløjskifte til både c8 og h2 foretages, hvis Dc2+ kan spilles som en diagonalskak. Konkret²⁶ vinder 2. Dc5+!, Kg7 (tvunget) 3. Dc3+, Kh7 4. Dc2+, Kh6 5. Dh2+, Kg5 6. Dg2+ fulgt af 7. D×b7. Læseren henvises til Diagram 79.

²⁵Historisk er det interessant, at Euwe kendte den nævnte pat&mat, med hvilken analysen af Stelling 38 i hans bog blev afsluttet (i en udgave som tillod 2 træks forhaling af tårntabet ved overgang til Philidorstillingen). Interessant er det i høj grad også, at Euwe i samme analyse om en stilling, der var en roteret udgave af den i Diagram 138 pånær at tårnet stod på f7 (istf. på h7), skrev: “(4) 12.-, Tf1 13. Dh4, Kg7 14. Dg4+, Kf8 15. Dh3 og vinder”. Dette er *trippeltruslen* fra afsnit 1.1, som Euwe altså fandt som gevinst i et konkret tilfælde, men ikke udkrystalliserede som en generel gevinstmetode—det sidste synes først gjort af Grimmell i 2008. Imidlertid var Euwe *uhyre* tæt på at gøre netop dette, da han ifm. Stelling 23 i bogens 1. udgave i 1940 skrev om (en spejlet udgave af) samme slutstilling: “Deze situatie kan bij de winstvoering een belangrijke rol spelen.” (‘Denne situation kan ved gevinstføringen spille en vigtig rolle.’) Men i 2. udgave var tårnet i hans Stelling 22 (pånær spejling) flyttet fra f1 til d1, hvad der er en atypisk placering ifm. et fjernforsvar og tillige fjernede den ene af de tre trusler, der i dag forbindes med trippeltruslen.

²⁶Euwe angav i sin analyse af hans Stelling 38 varianten 1.-, Tb7 2. Dd8+, Kg7 3. Dd4+, Kg8 4. Kf6, som kan føres til gevinst via Philidorstillingen. Men derved udskydes tårntabet med 4 træk sammenlignet med tekstens virtuelle tredobbelte krydsild.

8 Pseudo-Euwestillinger

Hvis dronningen fra en Euwestilling er blevet flyttet om på den anden side af tårnet, så betegnedes Grimmell situationen som en *pseudo-Euwestilling*.

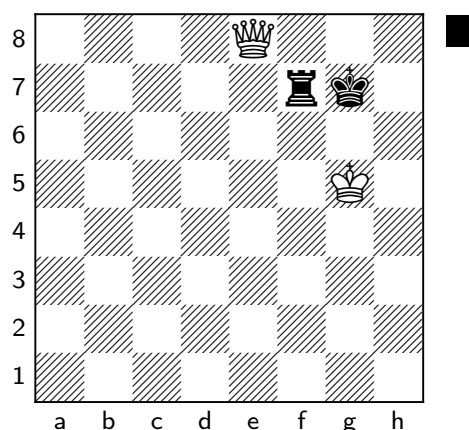
Forsvareren har i disse stillinger også kun få træk til sin rådighed. Men som kapitlet her vil komme til at vise, så kan en del af dem fremkalde forviklinger, der kan være egnede til at udfordre angriberens kreativitet.

Et typisk eksempel fremgår af det næste diagram. Som det ses, vil Sorts eneste kongetræk tabe tårnet:

Diagram 139

Pseudo-Euwestillingen med De8.

(Tårntab i 8 træk.)

Tårntræk er derfor sagen også her. Det er naturligvis vigtigt, at tårnets 'vandrette' mobilitet nærmest er fatamorgana: 1.-, Tc7 besvares med gafflen 2. De5+, og efter 1.-, Tb7 vil 2. De5+ være en bidiagonalskak, som efter det eneste vinkelrette træk 2.-, Kf8 kan følges op med 2-træks spidningen 3. Dh8+ og 4. Dh7+.

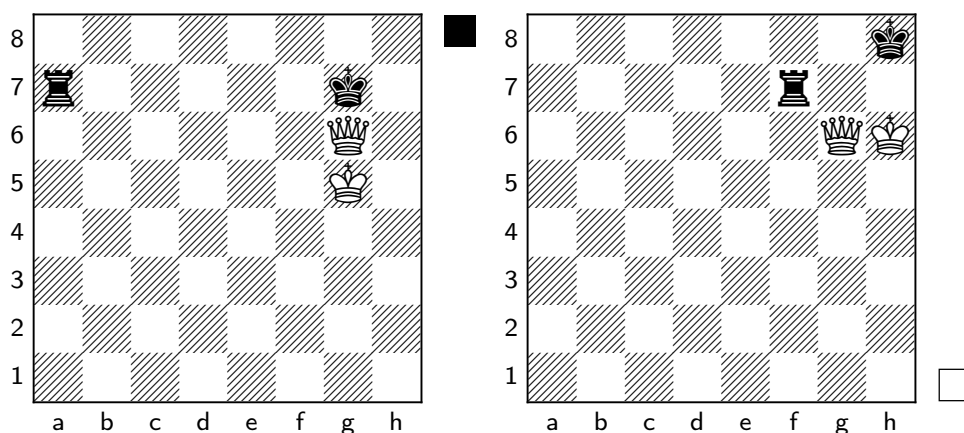
Trækket 1.- Ta7 er dog ret udfordrende og teoretisk et af Sorts to bedste træk. Det er imidlertid krævende for Hvid at udnytte det (eksempelvis pga. 2. De5+(?), Kh7!). Angriberen er faktisk nødt til at søge konfrontationen i det direkte angreb 2. Dg6+!. Efter 2.-, Kh8 3. Kh6, Tf7! kan Sort som vist til højre tilbyde patsætning:

Diagram 140

Patforsvar efter

1.-, Ta7.

4. De4 vil dække skakfeltet h1.

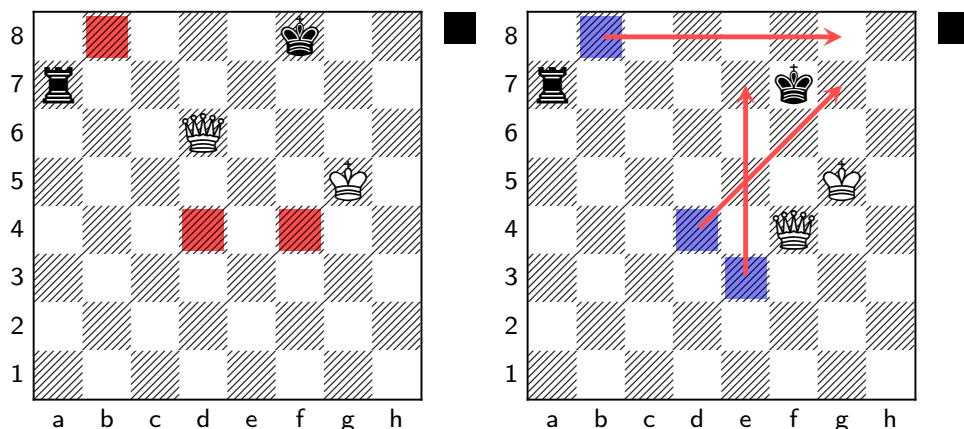

Mattruslen 4. De4 vil også opnå at dække skakfeltet h1 i den oplagte trækserie, som endda er Sorts bedste: 4.-, Tf6+ 5. Kg5, Tf1 6. Kg6, Tg1+ 7. Kh6. Da kan mat kun forhales med tårnofret 7.-, Tg7 8. De5.

Sorts listige mulighed kunne være 2.-, Kf8!? Teoretisk er dette mindre godt, men det vil koste mindst 6 træk på afstanden til tårntab, med mindre der spilles 3. Dd6!.

Dette er endnu et eksempel på en virtuel tredobbelt krydsild, som foruden gafflen 3.-, Kg7 4. Dd4+ vil tillade de to diagonale fløjskifter 4. Db8+ henholdsvis 4. Df4+. De er markeret med rød skravering nedenfor.

Diagram 141
En speciel
tredobbelt
krydsild.

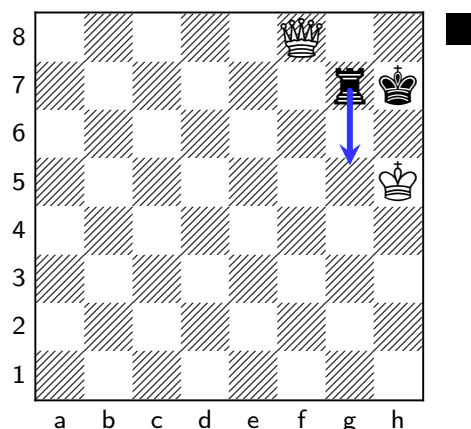
Særligt spektakulært er fløjskiftet 4. Df4+, fordi dette træk i sig selv også er en virtuel tredobbelt krydsild ! Det er vist med pilene i den højre del. Et fløjskifte af den karakter er nyt ift. mulighederne diskuteret i kapitel 4.

Skal Hvid trække i Diagram 139 kan 1. Dd8 give stillingen fra feinschmeckerens mellemtræk i Diagram 109. Det er ikke en pseudo-Euwestilling, da damen står frit.

8.1 De enkle pseudo-Euwestillinger

I den ekstreme situation med kongerne på randen er pseudo-Euwestillingen knapt så kritisk for Sort, fordi der kan vindes tid ved gentagen brug af et patforsvar:

Diagram 142
Pseudo-Euwestillingen med Df8.
Relevante patforsvar for Sort.
(Tårntab i 16 træk.)

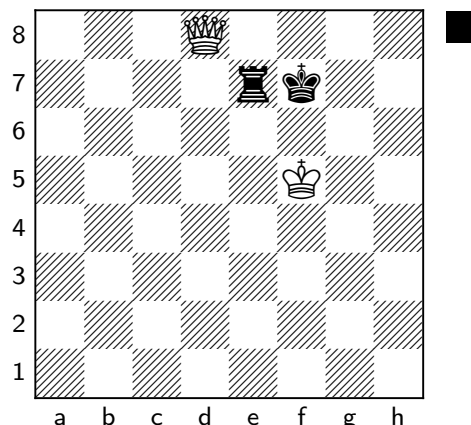

Efter 1.-, Tg5+ 2. Kh4, Th5+ 3. Kg4, Tg5+ 4. Kf4, Tg8 5. Dd6, Tg7 har Sort fået et 4-træks bidrag til remis efter 50-træks reglen, mens Hvid har fået opgaven med at finde en ny strategi. Der vil stadigvæk være 12 træk til tårntabet.

Er Hvid i trækket ovenfor kan patmulighederne bedst afmonteres med 1. De8.

Hvis opstillingen er rykket en linie mod venstre, så er vi atter ved Diagram 139, hvor de mulige fjernforsvar i f-linien udestår. Der vil imidlertid være fin plads til manøvrer til venstre for tårnet, så uden at indgå store kompromisser gennemgås den situation, hvor opstillingen er forskudt endnu en linie mod venstre:

Diagram 143
Pseudo-Euwestillingen med Dd8.
(Tårntab i 9 træk.)

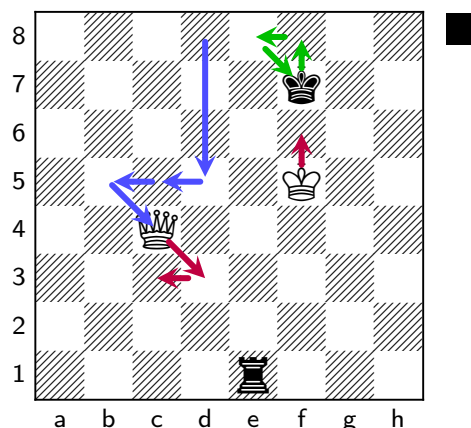
Allerførst: Træk langs 7. række vil tabe som ved Diagram 139, idet Diagram 140–141 bortfalder her. Blandt trækkene i e-linien ville 1.-, Te8? tillade pat&mat på g7.

Trækket 1.-, Te3 vil tillade Hvid at give bidiagonalskakken 2. Dd5+, Ke8 (eneste vinkelrette træk), og da skakfeltet f3 så er dækket, kan der avanceres med 3. Kf6. Bedst er dernæst 3.-, Te1, men Hvid har så 2-træks gaffen 4. Db5+.

1.-, Te2 er også tematisk: Efter 2. Dd5+ må Sort holde kongen på sorte felter for at undgå gaffer, men 2.-, Kf8 vil tillade ‘3-punktsskakker’ fra bidiagonalerne med Dc5+, Dc3+, Db4+, hvorefter Hvid kan gaffe tårnet fra b5, c4 eller g4. Efter 2.-, Kg7 kan Hvid med Dd4+ og Db4+ sætte Sort i samme dilemma (evt. 3.-, Kh6 4. Dh4+). Trækket 2.-, Ke7 kan Hvid besvare med 3. Dc5+, Kd8 4. Kf6 for tårnet vil falde straks med mindre Sort med 4.-, Te8 5. Db5 tillader trapezstillingen.

Endelig vil 1.-, Te1 også overlade Hvid initiativet via 2. Dd5+. Efter 2.-, Kf8 kan 3. Dc5+, Ke8 4. Db5+, Kf7 5. Dc4+ tvinge Sort til med 5.-, Ke8 6. Kf6, Kd7 (tvunget) 7. Dd3+, Ke8 at tillade (2-træks gaffen 8. Db5+ eller) trippeltruslen 8. Dc3:

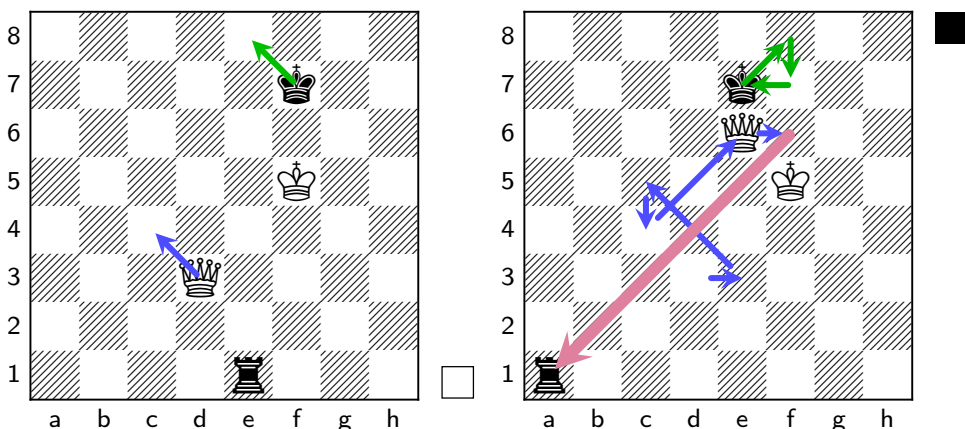
Diagram 144
Gevinstmanøvreren mod 1.-, Te1.
De lilla pile viser Hvids fortsættende træk.

Efter 2.-, Ke8 kan Hvid med 3. Db5+ blot udelade den viste ‘mellemskak’ på c5. På 3.-, Kf7 spilles straks 4. Dc4+; ligeså 3.-, Kg8?? 4. Dc4+ (f.eks. 4.-, Kh7 5. Dh4+).

Trækket 2.-, Ke7 vil give Sort (lidt) frihed. Det håndteres bedst med ventetrækket 3.Dd3!, der afskærer Sorts konge fra d-linien; og derefter kan tårnet vindes i 6 træk. Enten kan Sort med 3.-, Kf7 forhindre Hvid i at trænge frem, men efter 4. Dc4+ er der overgang til varianten ovenfor, endda med et sparet træk. Det er vist til venstre i dobbeltdiagrammet nedenfor:

Diagram 145
 Varianterne
 efter 2.-, Ke7
 og 3. Dd3.

Ellers er der det aktive 3.-, Ta1, hvor Hvids konge står i vejen for indexreduktionen langs den ydre bidiagonal.

Hvid kan i så fald spille 4. De3+!, Kf8 (pga. 4.-, Kf7 5. De6+) fulgt af 5. Dh6+ (ej vist), som kan føre til gaffling fra f6 eller h8, f.eks. 5.-, Kg8 6. Dg6+, K~ 7. Df6+. Dette må læseren selv forestille sig ved hjælp af diagrammets højre del.

Det vil koste et træk mere at lade damen gå venstre om Hvids konge, men dette er relevant for den tilsvarende situation ifm. pseudo-Euwestillingen i Diagram 139. Til højre ses hvordan Hvid med De3+, Dc5+ og Dc4+ kan drive Sorts konge rundt i en trekant med Kf8, Kf7 og Ke7, hvilket gør klar til nådestødet 4. De6+ fulgt af gafflen 5. Df6+, som indikeres med den lille pil. Kun bivarianten 3.-, Kf8 4. Kf6! med hurtig mat er værd at nævne; pointen er at damen fra c4 dækker begge skakfelter a6 og f1. (Dog er 2.-, Kg8 3. Dc4+, Kh7 4. Df7+ principielt også muligt.)

8.2 Bergers besnærende ideer

Af historiske, pædagogiske og saglige grunde vil vi her gøre en afstikker og se lidt nærmere på et, på sin vis, væsentligt bidrag af Berger fra 1890.

Udgangspunktet er en form for 'sund' fornuft, som Berger formulerede således:

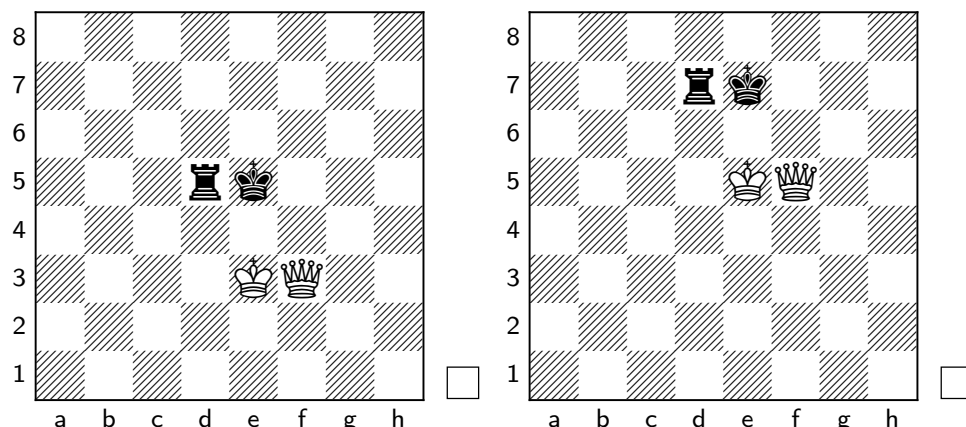
Der Turm verbleibt am besten in unmittelbarer Nähe des Königs.

Denne (tvivlsomme) grundholdning til at spille forsvaret i 'dronning mod tårn' var nok Bergers motivation til for stillingen i den venstre del af dobbeltdiagrammet nedenfor at foreslå følgende 2-træksserie:

1. Df4+, Ke6 (eneste) 2. Ke4, Td6 for at holde tårnet tæt ved Sorts konge.

Efter yderligere en anvendelse af denne ‘forcerende’ trækserie fremkommer Bergerstillingen i den højre del:

Diagram 146
Bergers ‘forcerende’ trækserie.

Pointe nr. 1 er, at en yderligere anvendelse af ideen efter 1. Df6+, Ke8 2. Ke6??. Td6+! vil strande på en klassisk patfælde. Alle alarmklokker bør ringe, når både dronningen og angriberens konge står på 6. række e.lign.

Pointe nr. 2 er, at Hvid istf. kan opnå en vindende stilling med 1. Df6+, Ke8 2. Dh8+, Kf7 3. Dh7+, Ke8 (så tårnet dækkes) 4. Dg8+, Ke7 (eneste) fulgt af 5. Dc8. Åbenbart vil dette resultere i en version af pseudo-Euwestillingen²⁷ fra Diagram 143, som er forskudt en linie mod venstre. Denne behandles i afsnit 8.3 nedenfor.

Men ak ! Lige før den højre del af diagrammet kan Sort med Td6-b6! vinde 2 træk til tårntabet (ift. det viste Td6-d7), hvilket vil stride mod Bergers princip ovenfor. Det vil endog føre spillet ind i et langt vanskeligere *afskæringsforsvar*, hvor Hvids konge forhindres i yderligere fremrykning henover Sorts 3. række. Disse 3. rækkeforsvar kræver en ikke-intuitiv strategi fra Hvids side, som vil blive studeret i afsnit 12.1. Flere eksempler på fænomenet gives i afsnit 8.3 nedenfor.

Allerede i den venstre del kan der efter 1. Df4+, Ke6 2. Ke4 vindes 2 træk med 2.-, Tc5!. Derved kommer Sort ind i 4. rækkeforsvaret²⁸, hvor målstillingen kan nås med f.eks. 3. Dh6+, Kd7 4. Kd4, Ta5 5. Df6, Tb5, jvf. afsnit 12.2 senere. Men med 5.-, Ta1! kan Sort endog bringe partiet ind i det vanskeligste *chikaneforsvar* af dem alle; jvf. kapitel 13. Flere eksempler på fænomenet gives i afsnit 8.3 nedenfor.

Kendskab til Diagram 146 mm. kunne naturligvis være af værdi for forsvareren.

Endelig bemærkes det, at man med kendskab til opfølgningen på Diagram 146 er klædt på til at finde den bedste fortsættelse ifm. Euwestillingen i Diagram 123, som læseren her henvises til. Efter 1.-, Tf5 i nævnte stilling, så kan Hvid med 2. De3+, Kg4 3. Ke4 invitere Sort til med Tg5 at indtage Bergerstillingen, selvom 3.-, Tf6 med indledning af et 3. rækkeforsvar som nævnt ovenfor vil være bedre. Denne trækserie optrådte eksempelvis i et parti B. Gelfand–P. Svidler, 2001; jvf. kapitel 14 senere.

²⁷Varianten der ender med 5. Dc8 skyldes Berger. Men på trods af væsentlige mangler ved Bergers analyse, som repeteres i dette afsnit, så havde Euwe drivkraften til at analysere disse stillinger systematisk i en kontekst af Euwestillingerne fra kapitel 7.1. Derfor kaldes de, som hos Grimmell, her for pseudo-Euwestillinger.

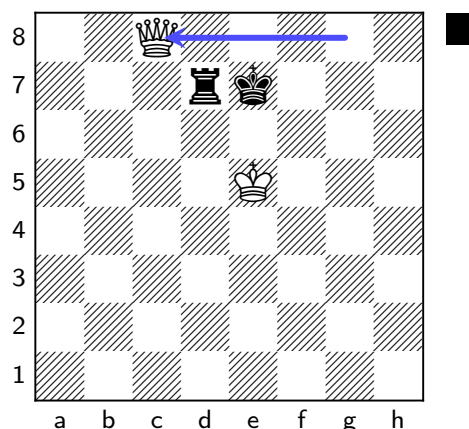
²⁸Denne forbedring blev foreslået allerede af Euwe ifm. Stilling 30 i 1. udgave (1940) af hans bog.

8.3 Chikane i pseudo-Euwestillinger

Balancen i en pseudo-Euwestilling er anderledes, hvis tårnet står på den bræthalvdel, som det 'peger' på. Thi håndtering af fjernforsvar på stillingens tårnside må i så fald nedprioriteres til fordel for manøvrer på kongesiden, hvor der er bedre plads.

For at belyse de radikalt anderledes gevinstteknikker kan vi begynde med den næste stilling. Der er indsat en pil for at vise, at pseudo-Euwestillinger er naturlige at overgå til, når Hvid er i trækket i en almindelig Euwestilling:

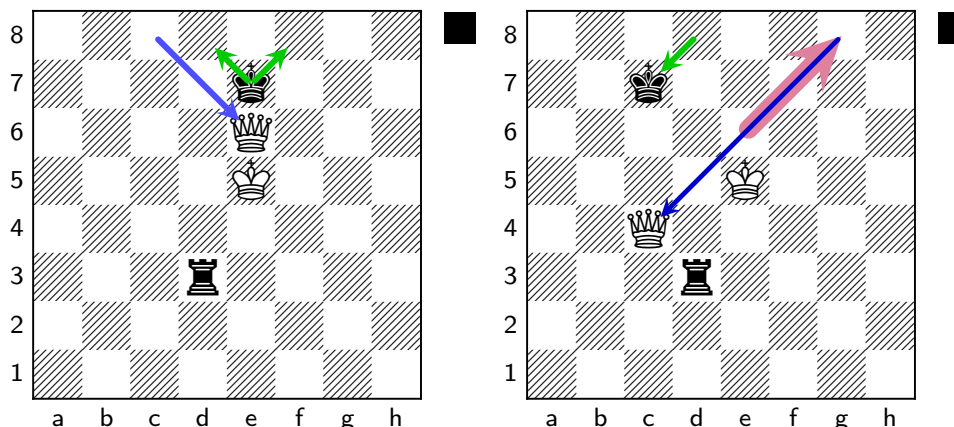
Diagram 147
Pseudo-Euwestillingen med Dc8.
(Teoretisk tårntab i 11 træk.)

I realiteten har Sort her kun tre tårntræk at vælge i mellem, Td3, Td2 og Td1.

Som opvarmning kan vi se på 1.-, Td3. Nøgletrækket er 2. De6+, altså en skak mellem kongerne—som det er for alle pseudo-Euwestillinger med tårnet på d7, c7 og b7—jævnfør diagrammet nedenfor:

Diagram 148
Nøgletræk
og manøvre.

Fordi 2.-, Kf8 3. Df5+ ville koste tårnet, så er 2.-, Kd8 3. Dg8+, Kc7 4. Dc4+ fulgt af 5. D×d3 ikke til at undgå for Sort, idet 3.-, Kd7 ville give et gaffelfelt på h7.

Det kan noteres allerede nu, at a- og b-linierne ikke blev inddraget, så manøvreren kan benyttes analogt for pseudo-Euwestillinger forskudt 1–2 linier mod venstre.

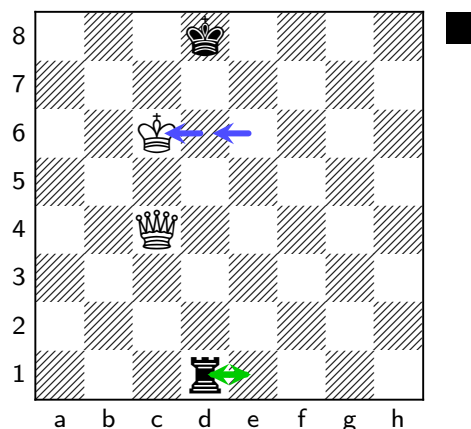
Trækket 1.-, Td1 er langt bedre. Igen vil 2. De6+ være det gode svar fra Hvid. Indlader Sort sig på 2.-, Kf8, så kan Hvid dække skakfeltet e1 fra h4 med trækserien 3. Dh6+, Kg8 4. Dg5+, Kf8 5. Df4+, Ke7 6. Dh4+, Kf8 og så true mat med 7. Ke6, helt analogt til Diagram 117. (Bemærk 3.-, Ke7 4. Dh4+ og 5.-, Ke8 6. Da4+.)

Efter 1.-, Td1 2. De6+, Kd8 kan Sort beholde tårnet et træk længere. Men der følger også her 3. Dg8+, Kc7 (pga. gafflen 3.-, Kd7 4. Dg4+, mens trækket 3.-, Ke7 ville tillade skakker fra g5, f4 og h4 fulgt af matruslen Ke6, som i afsnittet ovenfor). Igen følger manøvren 4. Dc4+ så situationen er som i den højre del af Diagram 148, nu blot med tårnet på d1 istf. d3. Sort må så svare 4.-, Kd8, da Hvid ellers kan gaffe fra b3 eller a4.

Dernæst *inviterer* Hvid til skakkerne i 5. Ke6!, Te1+ 6. Kd6, Td1+ 7. Kc6, som også er Sorts bedste mulighed, selvom Hvid jvf. Diagram 93 derved kommer frem til et vindende kvasi-kastespyd:

Diagram 149

Et fatalt kvasi-kastespyd.

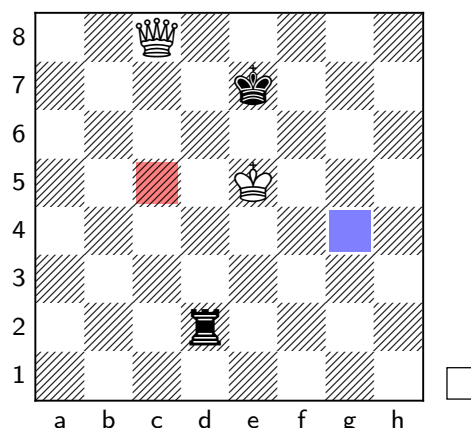
Faktisk vil gafflen 7.-, Td2 8. Dg8+, Ke7 9. Dg5+ og den tilsvarende spidning efter 7.-, Td7 her være Sorts eneste muligheder for at beholde tårnet i bare 2 træk.

Bivarianten 5.-, Td7 6. Db5 giver en fatal mur, og efter 5.-, Td2 kan Hvid også spille Db5 eller f.eks. med 6. Db4 opnå pseudo-trippeltruslen, jvf. afsnit 1.1.

Sorts stædige forsvar er 1.-, Td2, som kan holde på tårnet 2 træk længere. Men Sort vil, som vi skal se, også profitere yderligere af det, kvantitativt eller kvalitativt. Det vil bringe Hvid i *valgets forlegenhed*:

Diagram 150

Det gode forsvar 1.-, Td2, og Hvids vigtigste muligheder 2. Dc5+ og 2. Dg4. (Teoretisk tårntab i 11 træk.)

På den ene side kan Hvid holde det enkelt, selvom det vil kræve 3 træk mere til tårntabet. Men det kunne måske gå an, og så vil dækning af skakfeltet e2 med 2. Dg4 være en god mulighed. Thi så er 2.-, Td7! det klart bedste for Sort, også selvom Hvid med 3. Dg8! kan opnå en Euwestilling med endnu 12 træk til tårntab.

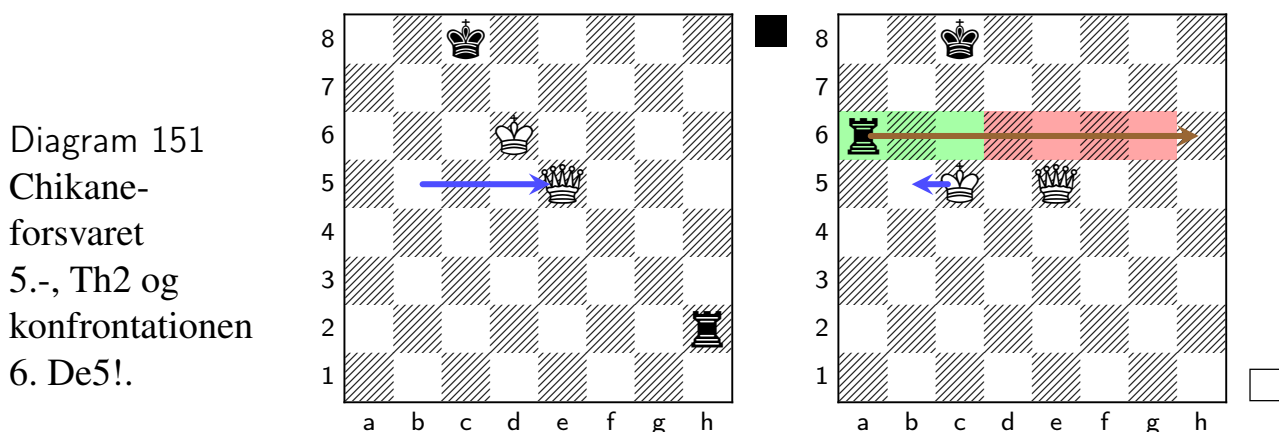
På den anden side *kan* Hvids bedste mulighed vinde tårnet i 11 træk. Den består i at begynde som efter tårntrækket til anden række ifm. Diagram 143, hvilket her er 2. Dc5+, Kd7 3. Db5+, Kc8 4. Ke6.

Blandt bivarianterne kan 2.-, Kf7 besvares med bidiagonalskakken 3. Dc4+ og 3.-, Kg6/Kg7 4. Dg4+ med indexreduktion eller 3.-, Ke8 4. Da4+, Kf7 5. Df4+; derimod kunne patfælden 2.-, Ke8 3. Kf6?, Td6+! koste Hvid yderligere 10 træk ift. 3. Ke6!, Te2+ 4. Kf6, Kd8 5. Da5+ osv.

Men i stedet for at afværge 2-træks gafflen 5. Dc5+ ved at gå til trapezstillingen med Td8 så kan Sort nu udnytte den ekstra linie ude til højre til at bringe partiet over i helt andre baner med 4.-, Tc2 5. Kd6, Th2!; jvf. Diagram 151 nedenfor.

Dette er et *chikaneforsvar*. Dvs. at tårnet sættes i sikkerhed for gaffler bagved Hvids konge på dennes diagonal, hvorfra det er klar til at genere med skakker både på 2. række og i h-linien. Dette hovedemne blev introduceret i afsnit 2.6 og vil blive behandlet systematisk i kapitel 13.

I chikaneforsvar kan Hvid som nævnt i afsnit 2.6 ofte med fordel *konfrontere* tårnet ved at sætte damen på diagonalen bagved sin konge, altså her 6. De5!:

Efter 6.-, Td2+ 7. Ke6 har kongen ly for skakkerne, og 7.-, Td7 8. Df5 kunne give 3. diagonalstilling. Men det er en lang vej at gå. Derimod vil 7. Kc6!, Tc2+ 8. Kb6 være meget bedre, da damen dækker skakfeltet b2 så mattruslen vil koste tårnet efter 8.-, Kd7 9. Df5+, eller evt. efter 8.-, Kd8 via 2-træks gafflen 9. Dg5+ fra bidiagonalen. Her må læseren forestille sig varianterne vha. diagrammets venstre del.

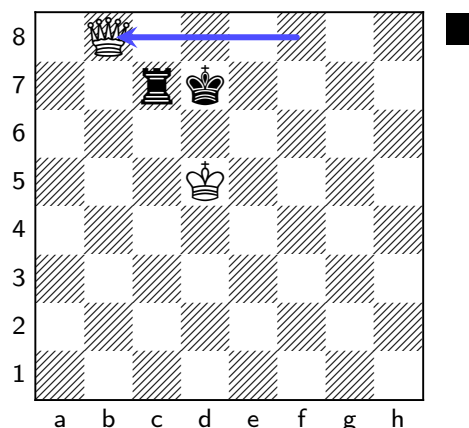
Det vil være en del bedre for Sort med 6.-, Th6+ 7. Kc5. Men da Kb6 så ville give Hvid samme gevinstmuligheder, så må Sort afskære Hvids konge fra 6. række, og idet tårnet på g6 ville kunne gaffles fra e8, så har Sort kun det ene træk 7.-, Ta6. Jvf. den højre del af Diagram 151. Fra Sorts synspunkt er der tale om et såkaldt 3. *rækkeforsvar*—dette hovedemne vil blive behandlet i kapitel 12.

Desværre for Sort er der her tale om et dårligt et af slagsen. Thi efter 8. Kb5 er tårnet truet, og da Kb5 dækker de med grønt markerede felter, mens De5 dækker de med rødt markerede, så er Sorts eneste mulighed at spille 8.-, Th6—som Hvid dog kan indkassere efter tre pendulskakker på 7. og 8. række (hvis De7+ indgår!).

Grimmell foreslog ifm. 1.-, Td2 i Diagram 150 at invitere Sort til nærforsvar med 2. Dc7+, håbende på 2.-, Td7 3. Dc5+, Kf7 fulgt af trækserien fra diamantstillingen. Men dels ville dette kræve flere træk, dels kan Sort så listigt afslå invitationen med 2.-, Ke8(!) 3. Db8+, Kd7 4. Db5+, Kc8 5. Ke6, Tc2—hvorved forsvareren *alligevel* er blevet klar til chikaneforsvaret ovenfor, endda et træk senere.

Således rustede kan vi se på den næstsidste pseudo-Euwestilling:

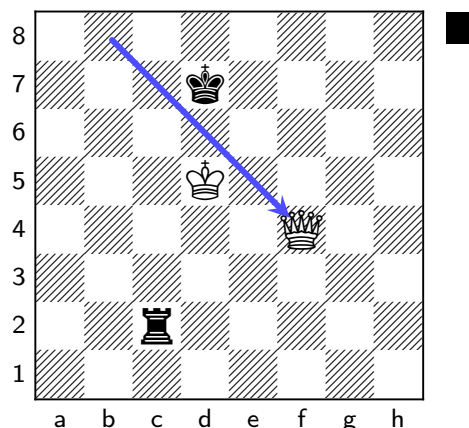
Diagram 152
Pseudo-Euwestillingen med Db8.
(Teoretisk tårntab i 11 træk.)

Som svar på 1.-, Tc1 har Hvid nøgletrækket 2. Dd6+ analogt til Diagram 148. Efter 2.-, Ke8 kan Hvid med 3. Dg6+ blot overgå til 3-punktsskakkerne fra Diagram 116 og vinde straks. Efter 2.-, Kc8 kommer den helt analoge manøvre 3. Df8+, Kb7 4. Db4+, Kc8 5. Kd6, Td1+ 6. Kc6, Tc1+ 7. Kb6, hvorefter tårnet tabes i få træk, idet Hvid nu atter har opnået et vindende kvasi-kastespyd; jvf. Diagram 93.

Tårntrækket til anden række, dvs. 1.-, Tc2, er også her det bedste forsvar, og det kan atter udskyde tårntabet i 11 træk. Men i denne situation er det faktisk stærkest²⁹ for Hvid at dække skakfeltet d2 vha. 2. Df4:

Diagram 153
Sorts fjernforsvar 1.-, Tc2 og dækning af
skakfeltet d2 vha. 2. Df4.

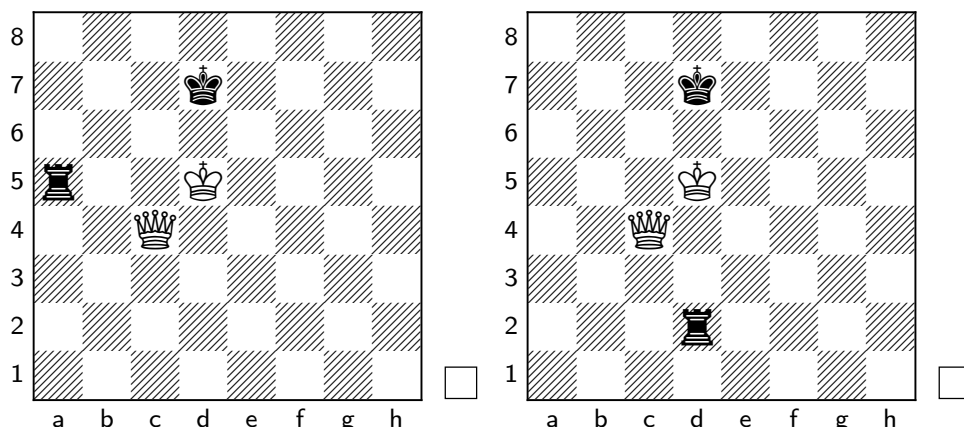
Det bedste er med 2.-, Tc7 3. Df8 at overgå til en sædvanlig Euwestilling, selvom Hvid så nemt kan indkassere tårnet i 10 træk (eller 9 via feinschmeckerens lynsejr).

Sort kan dog undvige Euwe-regiet ved at gå til et chikaneforsvar med 2.-, Ta2. Vejen til tårntab er så kun et sølle træk kortere, men det vil i denne situation føre til endnu værre forviklinger, som dog igen er nemmest at spille for forsvareren.

²⁹Tilsyneladende blev dette først erkendt i: J. Nunn, *Secrets of pawnless endings*.

Hvid skal naturligvis også her konfrontere tårnet, denne gang med 3. Dc4. De to mulige chikaneskakker 3.-, Ta5+ hhv. 3.-, Td2+ fremgår så af næste diagram:

Diagram 154
Chikanen efter
3. Dc4.

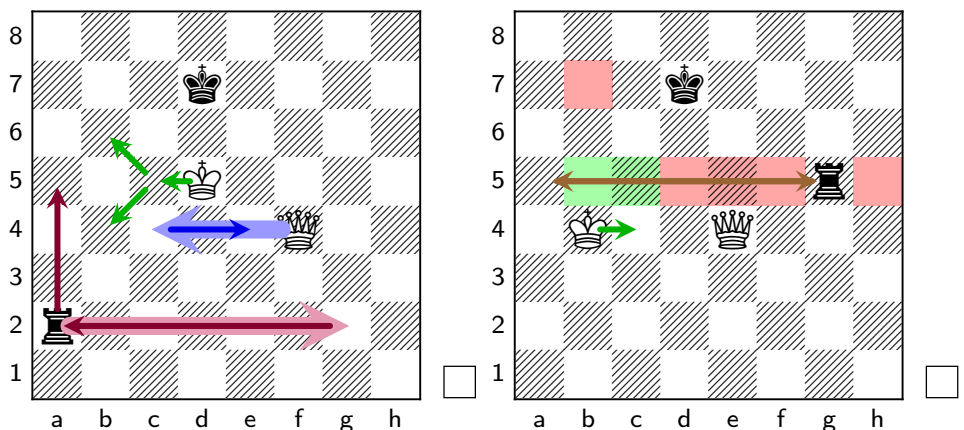
Læseren kan her spørge sig, om den umiddelbare reaktion ifm. den venstre del var: “Kd4 skal spilles”. I så fald må det være meget instruktivt, at dette vil koste 16 træk !!

Årsagen er, at 4.-, Tf5! kan give Sort et fint 4. rækkeforsvar; Df7+ duer jo ej. Bedre for Hvid er 4. Ke4!, der forhindrer dette og tillader tårngevinst i 4 træk, f.eks. efter 4.-, Ta3 via indexreduktion. Men efter provokationen 4.-, Kd8, der forstærker indtrykket af et 4. rækkeforsvar, så vil Hvid være i højrisiko for at sætte 12 træk over styr—kun den afventende tårntrussel 5. Db4! vil fastholde initiativet.

Til højre ses 3.-, Td2+, som Hvid bedst håndterer via 4. Kc5. Idet tårntræk vil føre til gaffer (efter 4.-, Th2 med skakker på d5, c6 og d6), så må Sort flytte kongen: 4.-, Kd8 5. Kc6 er et kvasi-kastespyd, og 4.-, Kc8 5. Dg4+, Kb7 6. Db4+ er en gaffel, mens Hvid efter 4. -, Ke~ 5. De4+, Kd7 6. Df5+, Ke8 7. Kc6 straks vinder tårnet, evt. via trapezstillingen med 7.-, Td8 8. Dg5.

En meget forvirrende mulighed, Sort har, er at *jonglere med 2* chikaneforsvar ! Dvs. 3.-, Tg2 4. De4, Ta2, som har samme afstand til tårntab. Her skal Hvid så først finde 5. Kc5! (med overgang til ovenstående efter 5.-, Td2 6. Df5+) og tilmed efter 5.-, Ta5+ træde *baglæns* med 6. Kb4! for at true tårnet:

Diagram 155
Chikaneforsv.
og et dårligt
4. rækkeforsv.
(Træk med
brede pile
udføres først.)

Pilen til b6 skal sætte fokus på, at Hvid efter 6. Kb6?, Tg5! vil have spildt 15 træk pga. den dårlige koordination mellem brikkerne på b6 og e4.

Til højre ses at Kb4 kun levner trækket 6.-, Tg5 til Sort. Men med 7. Kc4, Ta5 opgiver Hvid gerne kontrollen over feltet a5, fordi dette 4. rækkeforsvar er *dårligt*. Thi 8. Db7+ fulgt af pendulskakker vil føre til gafling af tårnet fra b6 eller c7.

Det bør bemærkes, at omplaceringen fra Df4 til De4 fratog Sort trækket 6.-, Td5, som ellers med 16 træk til tårntab ville have været ganske betydeligt ringere for Hvid. I øvrigt ville 3. rækkeforsvaret efter 3. Kc5(?), Ta6! have givet 14 træk til tårntab, fordi damen på f4 ikke kan skakke på b7.

Også her kan der inviteres til diamantstillinger via 2. Db7+, Tc7 3. Db5+, Ke7, men her vil vejen være endnu længere for Hvid, inden Sorts konge når h-linien. Faktisk er 4. Db8, Kd7 5. Df8 med en Euwestilling 4 træk bedre for Hvid, eller 5 ifm. tornen efter 5.-, Td7+ 6. Kc6. Afvigelsen 2.-, Kd8!? er i teorien lige så god, men så kan Hvid med det morsomme 3. Db1!, Tc7 4. Db8+, Kd7 5. Df8 opnå en Euwestilling. (NB. Chikaneforsvaret 3.-, Tg2 kan besvares med 4. Kd6 fordi damen fra b1 dækker skakfeltet g6 !)

Den sidste pseudo-Euwestilling er nærmest knusende for Sort, og den behandles også meget tematisk:

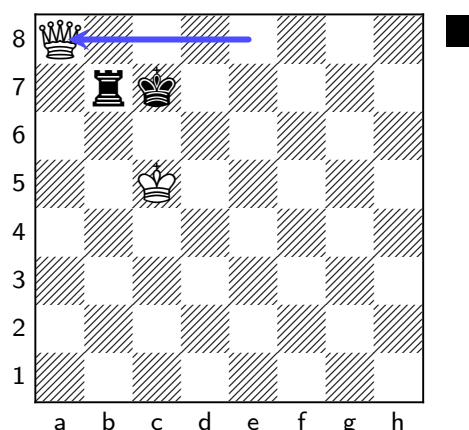

Diagram 156
Den simple pseudo-Euwestilling.
(Teoretisk tårntab i 9 træk.)

Efter 1.-, Tb1 har Hvid nøgletrækket 2. Dc6+, som efter 2.-, Kd8 3. Df6+ fører ind i analoge 3-punktsskakker, mens 2.-, Kb8 ville give Hvid et vindende kvasi-kastespyd med 3. De8+, Ka7 4. Da4+, Kb8 5. Kc6, Tc1+ 6. Kb6, Tb1+ 7. Ka6, jvf. Diagram 93. Det ville være et træk bedre at gå til Philidorstillingen med 5.-, Tb7 6. Da5.

Det er kun 1 træk ringere for Sort med 1.-, Tb2, hvor metoden fra Diagram 153, dvs. 2. De4, Tb7 3. De8, kan give Hvid en Euwestilling. Sort kunne afstå 1 træk og gå til chikaneforsvar med 2.-, Tf2, men efter konfrontationen 3. Dd4, Tc2+ 4. Kb5, Kc8 5. Kb6 kan Hvid opnå en gaffel i 1–2 træk som diskuteret efter Diagram 151. Muligheden 3.-, Tf5+ 4. Kb4!, Th5 ville tillade 3-træks gafflen 5. Dg7+

Grimmells anbefaling i varianten 1.-, Tb1 2. Dc6+, Kb8 3. De8+, Ka7 var at spille 4. De3, som er en invitation til 2. diagonalstilling efter 4.-, Tb6 5. Dd4. Dette er også Sorts bedste mulighed efter De3, men metoden kræver et par træk mere for Hvid—altså når den overhovedet virker, og det er ikke uproblematisk.

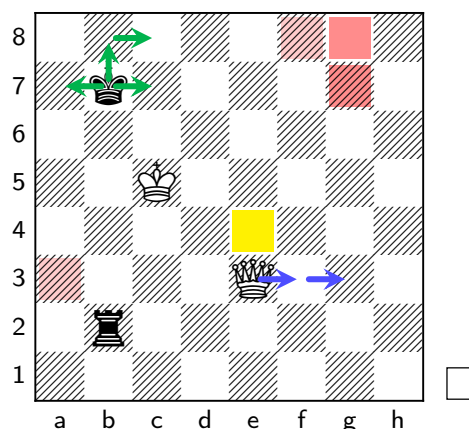
For det første vil den være meget langsom ifm. de øvrige pseudo-Euwestillinger. F.eks. for Diagram 152 vil den tilsvarende manøvre med Df3 kræve 8 træk ekstra.

For det andet var forslaget at 1.-, Tb2 også kunne besvares af 2. Dc6+, Kb8 3. De8+, Ka7 4. De3. Men det ville forlænge vejen til tårntab med 4 træk. Desuden ville Sort få mulighed for at spille mellemskakken 4.-, Tc2+?! , som er *atypisk* og derfor kunne overraske—godt forsvar er at skabe nye problemer.

Hvid *kan* i så fald straffe Sort ved at åbne brættet med 5. Kd6+! og gaffe tårnet fra b3, e4 eller d3 som i Diagram 37. Imidlertid *kunne* Hvid så komme til at spille 5. Kb5+(?), der efter f.eks. 5.-, Kb8 6. De8+, Tc8 ville kræve nye ideer. Skaden kan dog holdes til 2 træk ved at bruge krydsilden 5.-, Kb8 6. Df4+, Ka7 7. Da4+—som Hvid let kunne overse, fordi egen konge næsten står i vejen, analogt til Diagram 73. Disse snurrige varianter kunne godt have værdi for Sort, hvis Hvid er i tidsnød.

Teoretisk ville finurligheden 4.-, Kb7—der også kækt ignorerer visdommen i at fuldende diagonalstillingen—kun være et par træk bedre end 4.-, Tc2+?! , idet Hvid ‘bare’ kan gendrive det med en virtuel tredobbelt krydsild som i Diagram 79: Først er der 5. Df3+ med de mulige fløjskifter bestående af 5.-, Ka7 6. Da3+ og af 2-træks gaffen 5.-, Kc8 6. Df8+, Kb7 7. Dg7+, og fordi (evt. 5.-, Kc7 eller) 5.-, Kb8 derfor er Sorts bedste træk, kan Hvid dernæst udbygge til en tredobbelt krydsild med 6. Dg3+, idet de direkte gaffer fra a3 og g7 suppleres af 2-træks gaffen 6.-, Kc8 7. Dg8+:

Diagram 157
Tredobbelt virtuel krydsild ?—eller
‘automatskakken’ De4+ ?

Mon ikke Hvid i tilfælde af tidsnød ville spille det ret naturlige træk 5. De4+(?) ? Det ville forlænge afslutningen med 4 træk, idet trækkene 5.-, Ka7 6. Kc6, Tb7 7. Da4+ Kb8 8. Da5 ville give Hvid opgaven at vinde Philidorstillingen³⁰. Det ville det direkte 4.-, Tb6 5. Dd4 også, endda i det samme antal træk—men det ville nok næppe kunne bringe Hvid ud af komfortzonen.

Som det fremgår ovenfor, så må Hvid ifm. pseudo-Euwestillinger være forberedt på chikaneforsvar. Disse vil som nævnt blive behandlet indgående i kapitel 13.

³⁰Grimmel foreslog ifm. (en roteret udgave af) stillingen efter 5. De4+(?), Ka7 at spille 6. De3(?), Tb6 7. Dd4 for at opnå 2. diagonalstilling. Det ville være 6 træk ringere end den 3-dobbelte krydsild i Diagram 157. Men Sort kunne jo så drille ved at gå tilbage til udgangspunktet med 6.-, Kb7(!) !

9 Hjørneforvar

Angriberens fejlhåndtering af stillingerne i ‘dronning mod tårn’ blev af Grimmell anset for at være mest sandsynlig i de følgende faser:

- (1) Hjørneforvar.
- (2) Fordrivelse fra centrum. (Afsnit 10.1)
- (3) Chikaneforvar. (Kapitel 13)

Hjørneforvar er dog ikke på denne liste pga. deres tekniske sværhedsgrad, men fordi de kræver en *afventende* tilgang, som kunne være vanskelig at finde ved brættet.

Grimmells princip for hjørneforvar lyder i en fri oversættelse således:

I et hjørneforvar kan dronningen med fordel muse (som en rovfugl) over et centrumsfelt på den lange diagonal.

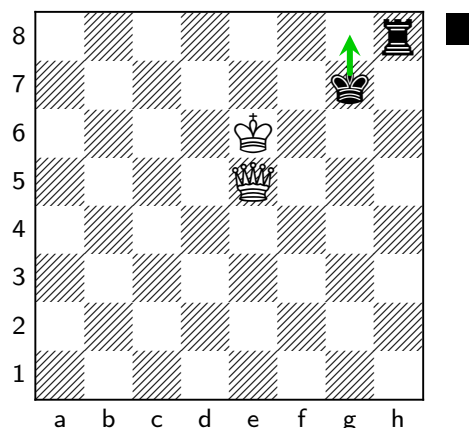
Mao.: Ved at spille dronningen ind på den lange diagonal—gerne via et ventetræk—så får forvareren svært ved at positionere sig. Det virker endda som om, at tårnet står i vejen for sin konge på de resterende felter i hjørnet. Ofte vil det ende med en mat, men Sort kan af og til redde til ‘hjørnespark’ i form af en Euwestilling fra kapitel 7.

“Hjørne” vil i dette kapitel for øvrigt ofte skulle forstås som et kvadrat med 3×3 felter placeret ved et af brættets hjørner.

Som et simpelt eksempel tages en situation, hvor Hvid har fulgt princippet ovenfor ved at give en skak fra den lange diagonal a1–h8 med 1. Dd6-e5+:

Diagram 158

Hjørneforvar, en grundstilling.
(Tårntab i 3 træk.)

Tårnspiddende skakker som 1. De5+ er som regel et af Hvids bedste træk, da Sorts muligheder så er stærkt begrænsede, idet kongen skal dække tårnet. Principielt er det bedst for Sort at spærre mest muligt for den hvide konges indtrængen i hjørnet, så det viste 1.-, Kg8 er det rigtige træk. En af de få generelle grunde til dette er, at Sort må undgå, at Hvid kan opnå en fatal mur som i Diagram 19.

Dernæst vil det direkte angreb 2. Dg5+, Kh7 3. Kf7 tillade mat med Dh5 i næste træk, med mindre Sort ofrer tårnet med 3.-, Tf8+ 4. K×f8.

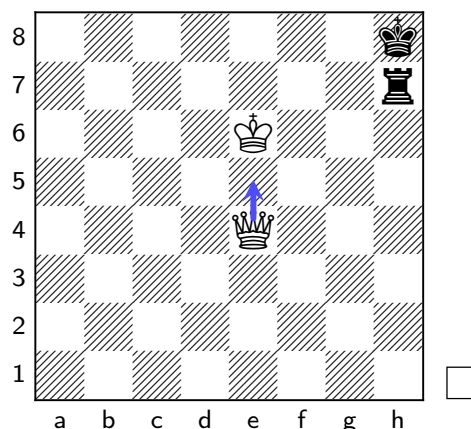
NB. Angriberen må være *yderst* opmærksom på patsætning ifm. hjørneforvar. Hvis damen slår tårnet med skak, kan der aldrig sættes pat, højst mat (men så pyt!). Ellers er det oftest sikrest at slå tårnet med Hvids konge.

Læseren kan tilsvarende se, at det konfliktsky 1.-, Kh7? efter 2. Kf7! også vil føre til mat eller tårntab i næste træk, dog et træk hurtigere end ovenfor.

En anden banal situation kunne f.eks. være den i det følgende diagram, hvor Sorts konge står helt ude i hjørnet, og Hvid kan følge princippet ved at spille 1. De5 som vist med pilen:

Diagram 159

Hjørneforvar med frit tårn.
(Tårntab i 8 træk.)

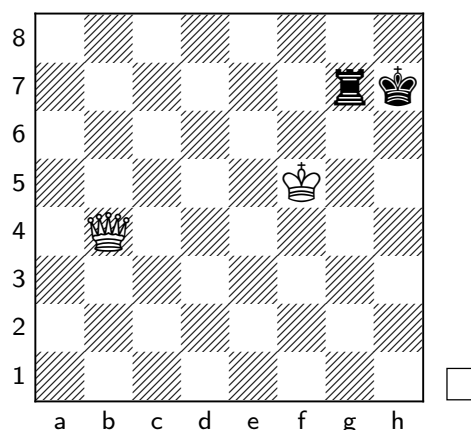

Hvis Sort parerer med 1.-, Tg7 opnås med 2. Kf6 diagonalstillingen, og ellers er der kun 1.-, Kg8 2. Kf6, Tg7 3. Db8+, Kh7 4. De8 med Philidorstillingen—med mindre Sort forsøger at forvirre Hvid med 2.-, Th6+, men efter konfrontationen 3. Kg5! vil Sort ikke have bedre end 3.-, Tb6, så tårnet efter 4. De8+ tabes til pendulskakker. (Mindre godt er 3.-, Th7 4. Kg6 med fatal opposition, omend 4.-, Tf7 5. Dd5, Kh8 6. Dxf7?? er en patfælde, som kan undviges med 6. Kxf7; jvf. ovenstående advarsel.)

Som et mere praktisk eksempel gives den næste situation, hvor Hvid med 1. De4 oplagt kunne invitere Sort til at *plomberer* diagonalstillingen med 1.-, Tg6:

Diagram 160

Diagonalstillingen eller hjørneforvar ?
Hvad er bedst: 1. De4 eller 1. Dd4 ?
(Tårntab i 10 træk.)

Ved at Hvid definerer stillingen som et hjørneforvar med 1. Dd4, så kommer Sort nærmest til at virke *fortabt*: Efter f.eks. 1.-, Tf7+ 2. Kg5, Tg7+ 3. Kf6, Kg8 4. Dd8+ opnås Philidorstillingen, og 2.-, Tc7 3. De4+, Kg8 4. Kg6 fører til den fatale mur i Diagram 19; mens 1.-, Tg6 2. De4 vil give Sort trækket i 2. diagonalstilling.

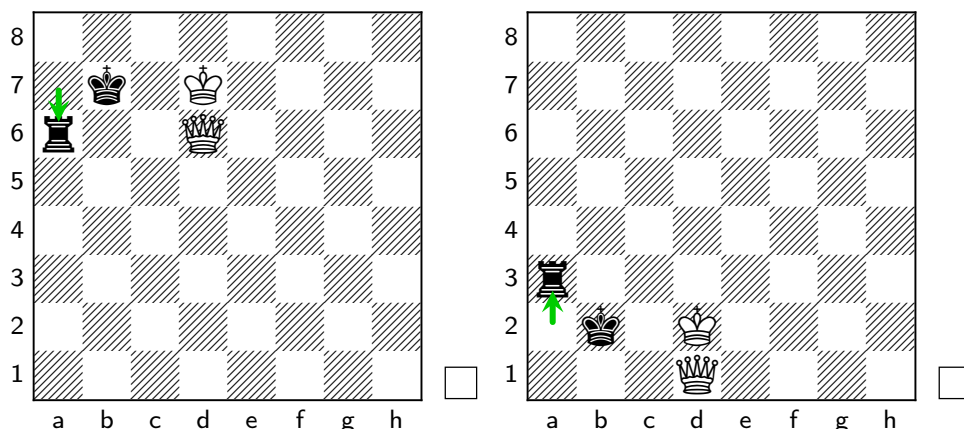
Derimod vil 1. De4 *ikke* tvinge Sort til at gå til diagonalstillingen med 1.-, Tg6, for med tårnet på g7 ville Hvids afdækkerskak ikke føre til mat. Faktisk ville Sort efter 1.-, Tf7+ 2. Kg5, Kg7 3. De8 kunne kæmpe videre via en pseudo-Euwestilling.

Nunns ventetræk 1. De4 i Diagram 126 er også et eksempel, omend atypisk da det var et træk ind på b1-h7 istf. den lange diagonal a1-h8. Men det vigtigste var, at 1. De4 blokerede to felter i hjørnet med et *ventetræk* (hvad 1. De5+ ej havde været).

9.1 Gensyn med øksestillingen

Den opmærksomme læser vil have bemærket, at gennemgangen af øksestillingen i afsnit 2.1 oversprang to naturlige træk. Faktisk blev de bevidst udskudt til dette sted, fordi de bedst håndteres med tankegangen for hjørneforsvar. Jvf. dobbeltdiagrammet nedenfor, hvor de to omtalte træk er udført og vist med grønne pile:

Diagram 161
Fra øksestillingen til hjørneforsvar.

Til venstre kan Hvid definere situationen som et hjørneforsvar med 1. Dd5+. Forsvarerens konge må da gå til et af de sorte felter: Kun 1.-, Kb6 duer, men med 2. Kd6! opnår Hvid så en ny øksestilling, og den er fatal for Sort som beskrevet i afsnit 2.1. Alternativerne 1.-, Ka7? 2. Kc7 eller 1.-, Kb8 2. Db5+, Ka7 3. Kc7 er trivielle.

Den intuitive tilgang 1. Dc7+(?), Ka8 2. Kc8(?) ville tillade patfælden 2.-, Tb6!, som potentielt truer Tb8+ fulgt af Tb7. Faktisk er Hvid derefter tvunget til at trække dronningen tilbage mindst til 5. række for overhovedet at bevare gevinststillingen! Ville Hvid så have klarsynet til med 3. De5 at begynde forfra i et nyt hjørneforsvar?

Til højre skal damen selvfølgelig bringes ind på brættet ved med 1. Dc2+!, Ka1 at sende Sort i skammekrogen. Dernæst kan der spilles 2. De4! straks. Da f.eks. 2.-, Ta5 3. Dd4+, Ka2 4. Kc2, Ka3 5. Db2+ og 6. Db3# ikke duer, så må Sort forsøge at holde liv i hjørneforsvaret med 2.-, Kb2. Efter 3. Dd4+ er stillingen spejlet ift. den venstre del; bedst vil det være med 3.-, Kb3 4. Kd3 at overgå til en ny øksestilling.

Hvid kan dog med fordel også give skakken 3. De5+ lidt længere ude: Så kan både 3.-, Kb1/Kb3 følges op af 4. Db5+ (f.eks. 3.-, Kb3 4. Db5+, Ka2 5. Kc2 osv.). Ideen at gå et ekstra stykke ud på den lange diagonal er også temaet i næste afsnit.

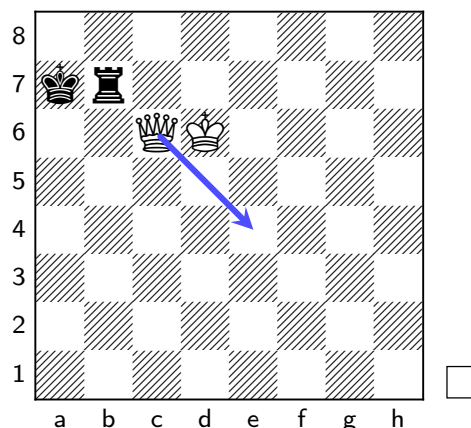
9.2 Hold afstand, tak !

Angriberen kan i visse situationer opnå en større fordel ved at holde Damen på lidt ekstra afstand på den lange diagonal, især hvis dette kan muliggøre en banal mat.

Et andet formål med at lade Damen holde god afstand er at forebygge evt. pat-fælder. Disse optræder især, når Damen er på tredjejerderste linie eller række.

Et eksempel gives nedenfor ifm. Diagram 162, hvor stillingen er et *hjørnelyn*. Navnet er dog uvæsentligt her (men vil blive forklaret i afsnit 10.3 nedenfor).

Diagram 162
Hjørnelynet og dronningens
bedste træk 1. De4.
(Tårntab i 10 træk.)

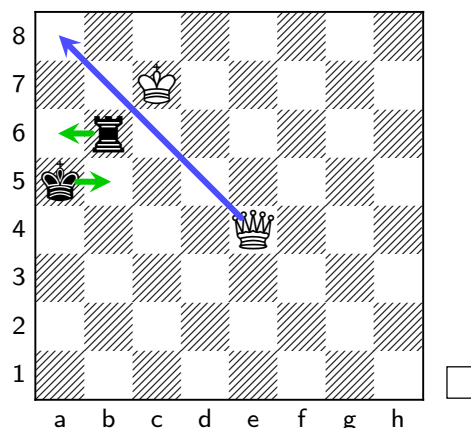
Hvid kan være tilfreds med at Sorts brikker er trængt helt ud i hjørnet. Der udestår blot at opnå Philidorstillingen eller en fatal mur. Sort kan glæde sig over at tårnet på b7 står ideelt placeret; jvf. diskussionen af korridoren i indledningen.

Det er derfor naturligt, at Hvid stiller Sort spørgsmålet: “Hvad vil du nu ?” med et ventetræk. Til dette formål vil 1. De4 være bedst. Hvorfor ikke Dd5 eller Df3 ? Disse træk er også gode, men den korteste vej til tab af tårnet går via 1. De4.

Trækket 1. De4 fremstår simpelthen som mere fremsynet mht. de næste 2–3 træk. Eksempelvis vil 1. Kb6 2. Da4 opnå en Euwestilling—takket være damen på e4.

Bedst er 1.-, Ka6, og så kan der trues mat med 2. Kc6—takket være damen på e4. Efter 2.-, Tb6+ 3. Kc7, Ka5 er der fremkommet en geometrisk flot stilling:

Diagram 163
Gevinsttrækket Da8+!
efter Sorts flugt fra hjørnet.
(Tårntab i 6 træk efter Da8+.)

Gevinsttrækket er nu 4. Da8+!, og derefter har Sort dilemmaet om Hvid skal gives

trækket i en torn med 4.-, Kb5 (og den mulige gevinst med Dd5+, Ka6 fulgt af den fatale mur efter Dd4, evt. af 'rundgangsspidningen' Da2+ og Db2+), eller alternativt om blokeringen 4.-, Ta6 skal foretrækkes mhp. 7. række dominans efter 5. Db7, evt. med mulighed for ad hoc-metoden 5. Df8, jvf. diskussionen ved Diagram 51. (Trækket 4.-, Ta6 er dog mindst 2 træk bedre for Sort.)

Det bør nævnes at 1.-, Ka8 2. Kc6 giver en art diagonalstilling (det spiller ingen rolle at damen er på e4 istf. d5), mens 1.-, Kb8 2. Kc6 også hurtigt vil føre til en fatal mur eller Philidorstillingen. Ligeså med 1.-, Tb5 2. Kc6, Tb7.

Trækket 1. Df3 kunne måske fortjene en omtale for at illustrere nogle muligheder. (Vejen til mat afkortes 1 træk, hvad der nok får visse computere til at foretrække det.) Efter 1.-, Kb6 2. Da3 haves ikke en egentlig Euwestilling, men Sort har da ikke bedre end at indlade sig på 2.-, Kb5 3. Da8!; jvf. diskussionen ved Diagram 130.

Lige så godt for Sort vil 1.-, Ka6 være. Grimmell har da foreslået, at Hvid søger at opnå en mur med 2. Kc6, Tb6+ 3. Kc7. For hvad skal stakkels Sort da stille op? Hvad gør man i sit nærforsvar, når angriberen har opnået en fatal mur?

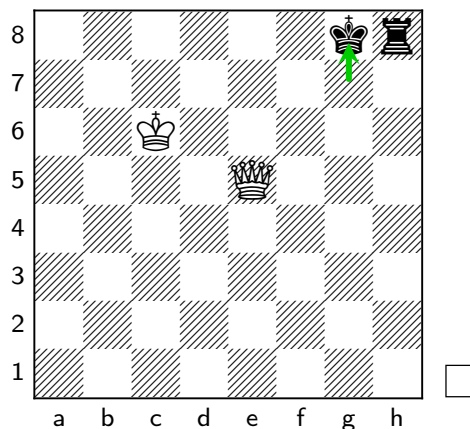
Generelt kan forsvareren da placere tårnet i et springertræks afstand af sin konge, dvs. her kan man spille 3.-, Tb4. Men så bør det springe i øjnene, at Hvid med 4. Dd5! kan give Sort den tvivlsomme ære at være i trækket i Euwes roset, jvf. Diagram 134. Som vi så der, så må Sort acceptere med 4.-, Th4 5. Kc6, Th6+ 6. Kc5 at havne lige lukket i et nemt kastespyd. (Dette ville ikke være muligt med damen på e4.)

9.3 Klassiske hjørneforsvar

For ikke at vise et stort udpluk af de mange forskellige hjørneforsvar så prioriteres det nedenfor at gennemgå et mere ekstremt eksempel.

Overraskende nok viser det sig, at Damen fra den lange diagonal også svinger taktstokken, selvom Hvids konge står ved porten til nabohjørnet:

Diagram 164
Hjørneforsvar, angreb fra stor afstand
påbegyndt med 1. De5+.
(Tårntab i 11 træk.)

Efter det viste 1.-, Kg8 skal Hvid her være så fremsynet, at gentagelse af Th7+/Th6+ kan håndteres ved at spille Kg5, via Kf6, via Ke7, og derfor er 2. Kd6(!) det naturlige

træk. Konkret kunne der følge 2.-, Th6+ 3. Ke7, Th7+ 4. Kf6, Th6+ 5. Kg5, og da har Sort ikke bedre end fjernforsvaret 5.-, Tb6, selvom Hvid igen kan vinde tårnet med pendulskakker på 7. og 8. række.

Faktisk ville 3.-, Tg6 med overgang til diamantstillingen være bedre for Sort. Det tidligere indførte ventetræk 4. Dd4 ville så netop—aldeles tematisk—bevare damen på den lange diagonal a1–h8.

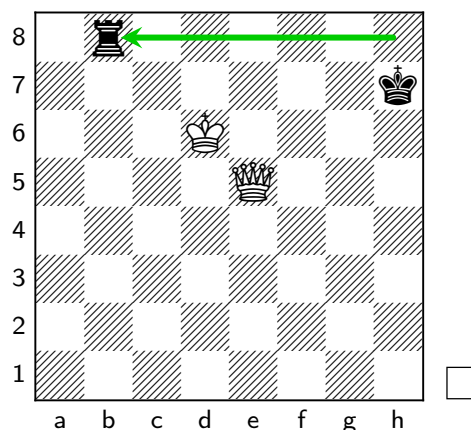
Det noteres også, at Hvid med 4. Kf6 blot sendte kongen på plads i forhold til Philidorstillingen, som kunne opstå via 4.-, Tg7 5. Dh5. Dette kan synes ganske ubekymret—ja nærmest kækt—men trækket 4. Kf6 vil jo ikke kunne straffes med 4.-, Tf7+, da 5. Kg6 så ville give Hvid en fatal opposition.

Efter 1.-, Kh7? ville 2. Kd7! derimod være det gode træk. Det er fordi 2.-, Kg8 så er tvunget (da tårnet ellers tabes), så Hvid kan have svaret 3. Ke8! parat—det er oftest en god ide for angriberen at invitere forsvareren til at give en afdækkerskak med sin konge, for det er som regel stærkt at lade egen konge følge efter, og her ville 3.-, Kh7+ 4. Kf7 føre direkte til den konfliktsky fortsættelse ifm. Diagram 158. Efter tårntræk kan Hvid gøre kort proces, f.eks. 3.-, Th7 4. Dd5+!, Kg7 5. Dg5+, Kh8 6. Kf8 med mat eller tårntab i næste træk.

Det er dog også instruktivt at se på, hvorfor 1.-, Kh7? 2. Kd6? her havde været upræcist (omend nærliggende). Sort kan profitere lidt ved med 2.-, Kg8 3. Ke7, Th7+ at søge tilbage til varianten efter 1.-, Kg8 ovenfor. Alternativet 2.-, Tg8 3. Dh5+, Kg7 4. Ke7 med en klassisk Euwestilling ville ej tjene Sort.

Men Sort kunne efter 2. Kd6? også vælge at skabe nye problemer med 2.-, Tb8, som opnår et (lille) chikaneforsvar, da tårnet derved gemmer sig på den hvide konges diagonal, jvf. det næste diagram:

Diagram 165
Hjørneforsvarets mulige overgang til et chikaneforsvar.
(Tårntab i 6 træk.)

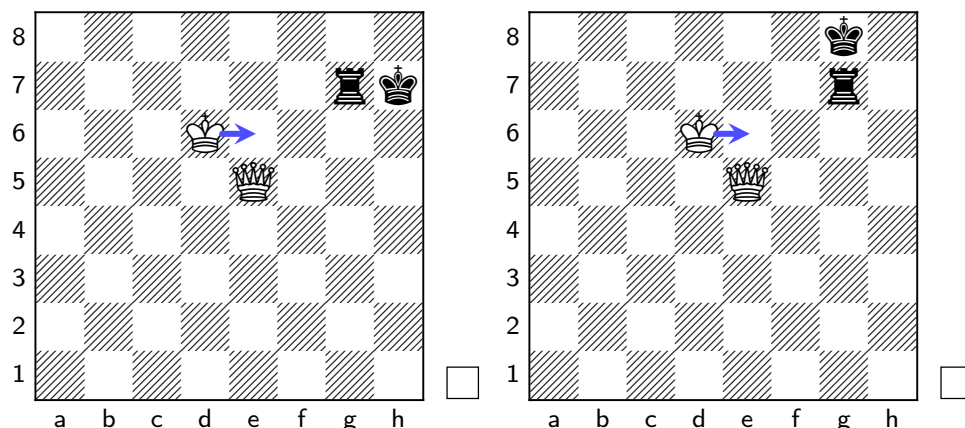
Hvor ønsker Hvid nu at have kongen? På f7 eller f8. Så Hvid kan trygt spille 3. Ke7!, også selvom kongen derfra kun kontrollerer det ene skakfelt e8. For med 3.-, Tb7+ 4. Kf8 vil der opstå en dobbelt mattrussel, som må afværges af Sort med 4.-, Kh6, selvom det så ville tillade 2-træks gaffen 5. Dh2+.

Det vil være 1 træk bedre at forsøge 3.-, Tb6 for at genforene Sorts brikker. Med 3-punktsskakker à la Euwestillingen: 4. De4+, Kg8 5. Dd5+, Kh7 6. Dd3+ kan Hvid

dog opnå en velkendt virtuel krydsild med gafflen Dd8+ som fløjskifte, så Sorts konge må i 6. træk gå til et gaffelfelt. Jvf. den analoge situation i Diagram 37.

Havde Sorts brikker stået omvendt, dvs. med Tg7 og Kh8 i Diagram 164, så ville Hvids 1. De5 været en binding af tårnet. Følgelig ville trækkene Kg8 og Kh7 have været de eneste lovlige. Derved ville stillingerne i næste dobbeltdiagram opstå, idet Hvids konge også er blevet placeret på d6 af hensyn til den praktiske relevans:

Diagram 166
Hjørneforsvar
efter binding af
tårnet.
(Tårntab i 11 tr.)

I begge tilfælde er Hvids bedste 1. Ke6 mhp. at opnå Philidorstillingen. (Evt. kunne Hvid ofre 1 træk for at få en halv-Philidorstilling via 1. Dh5+, Kg8 2. Ke6.)

Til venstre ville det være naturligt at gå til Bergerstillingen med 1.-, Kg6. Hvid kan i så fald spille både 2. Dd4 og 2. Dh2, for det ville være de to tidligere nævnte ventetræk forbundet med Euwestillingen havende damen på h4 og Hvid i trækket; jvf. afsnit 7.4. Alternativt kunne Sort forsøge sig med varianten 1.-, Kh6 2. Dh2+, Kg5 3. Dh8!, Tg6+ 4. Kf7, der ville give en torn jvf. Diagram 130; og desuden ville 2.-, Kg6 3. Dh4 give en Euwestilling med Sort i trækket.

I den højre del ville Sorts bedste træk efter 1. Ke6 være 1.-, Tg6+ 2. Kf5, Kh7 3. De4 med 2. diagonalstilling. Hvis Hvid med 2. Ke7 etablerer diamantstillingen, så kan Sort bruge trækpligten til med 2.-, Tg1! at udnytte, at den hvide konge skulle have stået på e8 for at den virtuelle dobbelt krydsild fra afsnit 4.3 kan fungere. Hvid må så med bidiagonalskakkerne 3. Dd5+, Kh7 4. Dd3+, Kg8 udnytte dækningen af skakfeltet f1 til via 5. Kf6, Tg7 6. Dd8+ at gennemtvinge Philidorstillingen.

Med Sort i trækket ville stillingerne i Diagram 166 nok være lidt mere relevante, da de kunne opstå ved at Hvid har spillet 1. De5 uden at binde tårnet.

I den venstre del kan Sort med 1.-, Kh6! 2. Dh2+, Kg5! søge mod centrum, men manøvrer som 3. Dg3+, Kf6! 4. Df4+, Kg6 5. Ke6, Kh5 (roset, jvf. Diagram 169) 6. Dh2+!, Kg5 7. Dh8 vil atter bringe Hvid til situationen i Diagram 130, hvor Sort skal vælge mellem en torn eller en Euwestilling. Tårntab kan nås efter endnu 8 træk, dvs. i alt 14 træk.

Til højre ville 1.-, Kf7 2. De6+, Kf8 3. Df6+, Kg8 (ej Tf7, Dh8#) efter 4. Ke6 opnå en *kile*, jævnfør afsnit 10.3 senere. Her vil der i alt være 13 træk til tårntab.

9.4 Bananstillinger

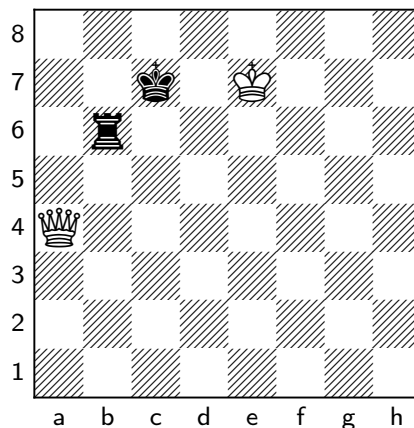
Ifm. hjørneforsvar er der en særlig situation, hvori forsvarets brikker optræder i en formation, der på sin vis er vinkelret på den lange diagonal, der leder ind i hjørnet.

Her ses på et tilfælde af den art, som skyldes Grimmell. Han gjorde opmærksom på, at man af og til kan møde den følgende ret så bananagtige stilling:

Diagram 167

Bananstillingen.

(Tårntab i 13 træk.)

Stillingen her er meget usædvanlig, fordi der er 13 træk til tårntabet uanset om Hvid eller Sort er i trækket. Dvs. at Sort ikke kan forbedre sin situation ved at trække først, mens Hvid på sin side ikke kan opnå en fordel ved at trække først. Således er der en dynamisk balance i denne særlige stilling.

I øvrigt kan bananstillingen også opstå andre steder. Senere skal vi i afsnit 10.1 om fordrivelse fra centrum se et eksempel, hvor den kan opstå midt på brættet med Hvid i trækket. Da vil metoden nedenfor også kunne benyttes.

Angrebsmæssigt er situationen meget enkel, da det bedste er at sætte Sort under pres med trækkene 1. Dd7+, Kb8 2. Kd8. Her er gaflen Dc7+ dog en pseudo-trussel, for slag af tårnet ville sætte Sort pat !

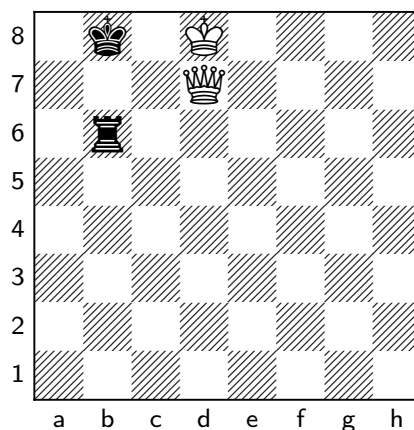
Metoden fortjener helt klart et diagram, da Hvid frivilligt har indladt sig på en situation med meget snæver plads:

Diagram 168

Bananstillingens gevinstmetode.

Med oplæg til trekantsmanøvrer efter såvel Ka8 som Tb7.

(Tårntab i 11 træk.)

Grimmell afstod fra at give en dybere analyse af bananstillingen.

Virtuel dobbelt krydsild fra afsnit 4.3 kan dog give Hvid en klar vej til gevinst. Kongetrækket 2.-, Ka8 kunne efter Dd5+ og Kb8 fremkalde en situation kendt fra diamantstillingen, på nær at Hvid er i trækket. For at undgå dette kan Hvid spille en trekantsmanøvre indledt med tårntruslen 3. Dd4, som efter 3.-, Kb7 4. De4+, Kb8 5. Dd5 netop giver den fra diamantstillingen kendte situation. Som vi så tidligere, så er Sorts klart bedste træk 5.-, Tb1, og derefter kan Hvid vinde tårnet med virtuel dobbelt krydsild med a2 og h7 som gaffelfelter; jvf. gevinstmetoden i Diagram 78. (Efter 5.-, Tb7 6. De5+, Ka7 7. Kc8 har Hvid opnået en fatal mur, jvf. Diagram 19.)

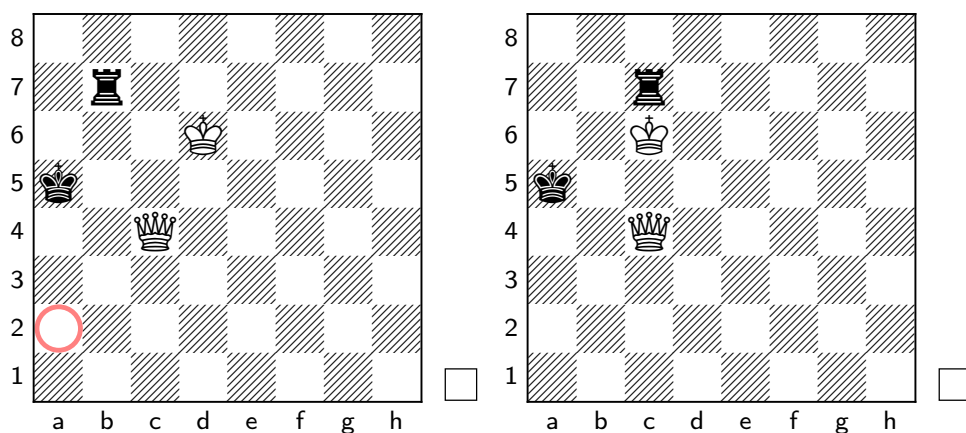
Sort kunne forsøge arméskakken 2.-, Tb7, hvad der kun er et sølle træk ringere. Derefter kan Hvid med 3. Dd4 fratage den sorte konge muligheden for at gå til a7. (Det ellers tematiske Dd6+ er ej godt, da march mod brætkanten her er irrelevant.) Sorts bedste træk vil da være 3.-, Tb5, som Hvid dog kan true med 4. Dc4 og følge op med at fuldende en trekantsmanøvre med 4.-, Tb7 5. Dc5(!) Dette ventetræk skyldes at Sort nu ikke har bedre end netop 5.-, Tb1, som kan besvares med virtuel dobbelt krydsild via 6. De5+ osv.

En tredje mulighed i Diagram 168 kunne være 2.-, Tb1. Det er dog mindre godt, da Hvid efter 3. Dc7+, Ka8 (eneste) 4. Df4!, Ka7 5. Df2+ blot vil komme ind i den virtuelle dobbelt krydsild på et senere stadium. 4.-, Tb6 5. Kc7, Tb7+ 6. Kc8 med en fatal mur er ej bedre, og det er 4.-, Tg1 5. Da4+ med indexreduktion heller ikke.

Endelig er der 2.-, Tg6. Men efter 3. Db5+, Ka7 4. Dc5+ må Sorts konge veksle mellem de sorte felter b8 og a7, hvorefter skakker fra b4, d4, f4 og f7 vinder tårnet. I bivarianterne kan det vindes fra b1, d3 eller e4, hvis Sort går til de hvide felter, f.eks. 4.-, Ka6 5. Dc4+, Ka5 6. Da2+, Kb6 7. Db1+ eller 5.-, Kb6 6. Dd4+, Ka6 7. Dd3+.

Forsvarsmæssigt vil Sorts bedste træk i bananstillingen være 1.-, Tb7. Også da kan Hvid med fordel gå til c4 med damen, 2. Dc4+. Efter 2.-, Kb6+ 3. Kd6, Ka5 har Sort opnået en roset—og en mulig patfælde: Hvis Hvid vælger at true tårnet med kongen vha. 4. Kc6??, så kan det føre til 4.-, Tc7+! og remis:

Diagram 169
Roset, hhv. Hvid
der er gået i
patfælden !

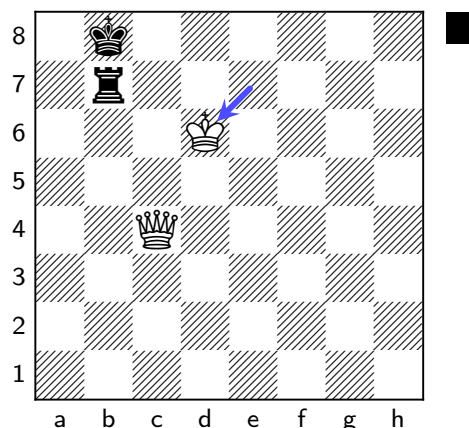

I denne type rosetter er det generelt en rolig omgruppering med træk som Dd3, der virker bedst; jvf. kapitel 11 senere. Men i stillingen til venstre vil Hvid efter 4. Da2+, Kb5 5. Da8 have opnået situationen fra Diagram 130 med tematisk gevinst.

Det bør dog fremhæves, at muligheden 2.-, Kb8+! er 1 træk bedre: Dette er en sjælden situation, hvor det kontraintuitivt er bedst for Sort at gå væk fra centrum. Desuden kræver det en række præcise træk af Hvid, f.eks. er 3. Kd6 også her bedst:

Diagram 170

Efter Sorts bedste træk 1.-, Tb7 og 2.-, Kb8+ i bananstillingen. (Tårntab i 11 træk.)

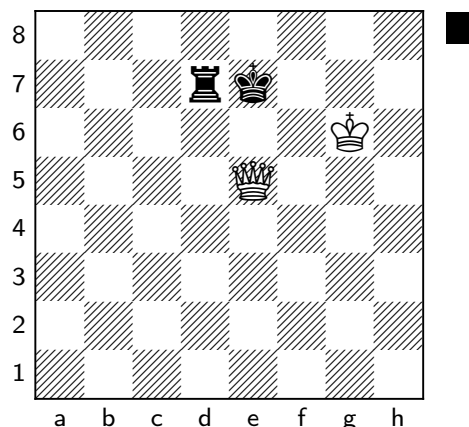
Endelig kan Sort med 3.-, Tb6+ håbe på, at Hvid ikke finder det atypiske 4. Kc5!, og i så fald vil der efter f.eks. Kd7 være yderligere to træk at hente for Sort. Snurrligt !

Efter 4. Kc5!, Tb7 5. De4 (atter den lange diagonal), Kc8 6. Kc6, Tc7+ 7. Kb6, Kd8 8. Da8+! haves igen situationen fra Diagram 163, dog her i en spejlet udgave. Læseren henvises til de udførlige kommentarer givet der.

Bananstillinger kan udnyttes kreativt af forsvareren, som nævnt af Grimmell. Eksempelvis forekommer det følgende nærforsvar, hvor angriberen kunne forvente, at skakken pareres med Kf8, så Euwes roset fra afsnit 7.5 ville opstå:

Diagram 171

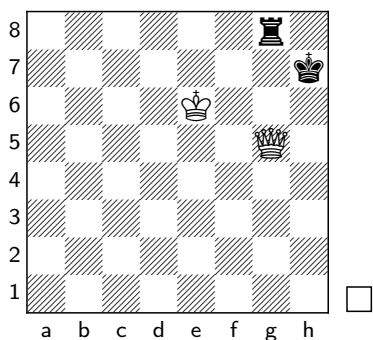
Et hyppigt nærforsvar: Euwes roset med 1.-, Kf8 eller frivillig flugt med 1.-, Kd8 ? (Sidstnævnte er 1 træk bedre.)

Men med 1.-, Kd8 kan Sort gå **frivilligt** mod hjørnet ved a8 for at opnå et atypisk hjørneforsvar—og gerne en bananstilling ! Hvids konge står da påfaldende afsides, og mattruslen 2. Kf6 pareres fint med 2.-, Tb7. Efter 3. Dd6+, Kc8 4. Da6 er tårnet bundet, og med 4.-, Kc7 5. Ke7 er Hvid klar til at besvare en evt. afdækkerskak ved at lade sin konge følge med. Sort kan dog nu med 5.-, Tb6 følge devisen om at true angriberens brikker, og da Da7+ ville tillade Sort at gå tilbage mod centrum med Kc6, så vil 6. Da4 være klart bedst. Men det etablerer netop bananstillingen.

Spørgsmålet vil dernæst være, om Hvid i situationen kan finde trækkene 6.-, Tb7 7. Dc4+, Kb8+ 8. Kd6, Tb6+ 9. Kc5, Tb7 10. De4 osv. nævnt ovenfor ?

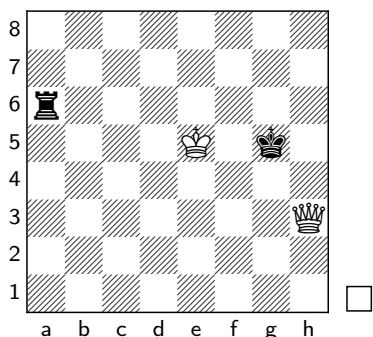
Repetitionsopgaver til Del 3

Opgave 1

Hvid opnår klar gevinststilling.

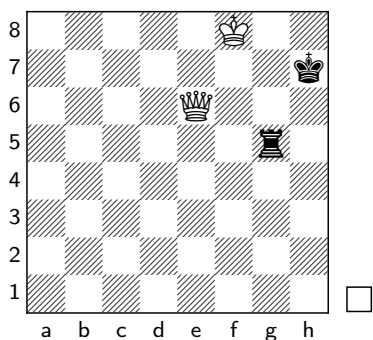
Vink: Hvilken type stilling ?

Opgave 2

Vind tårnet med en gaffel i 5 træk.

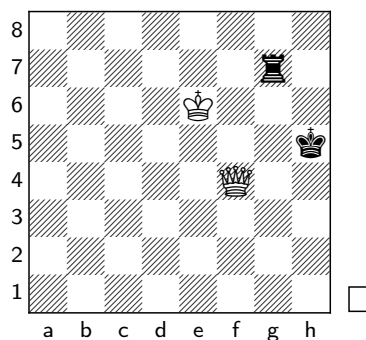
Vink: Hvilken type manøvre ?

Opgave 3

Hvordan kan Hvid komme videre ?

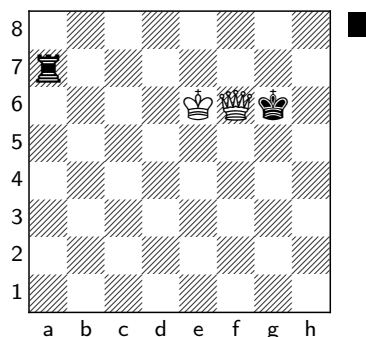
Vink: Hvilken type stilling ?

Opgave 4

Hvilken pafælde skal Hvid undgå ?

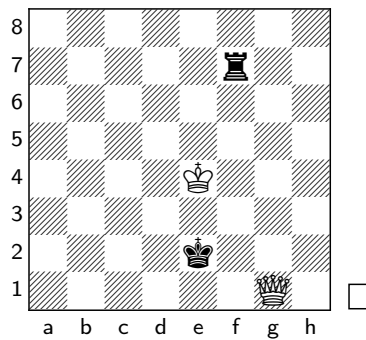
Hvad er Hvids gevinstmanøvre ?

Opgave 5

Hvad er Hvids plan efter 1.-, Kh7 ?

Hvad med 1.-, Kh5 ?

Opgave 6

Hvad er Hvids bedste træk ?

Vink: Hvilken type stilling ?

Redaktion:

Hans Andersen, tlf. 2962 7717,

mail: hansandersen53@gmail.com

Niels Chr. Davidsen, tlf. 5329 9717,

mail: ncdhellum@mail.dk